

Jubileumboek

100 jaar Drachtster Schaak Club

Van de voorzitter

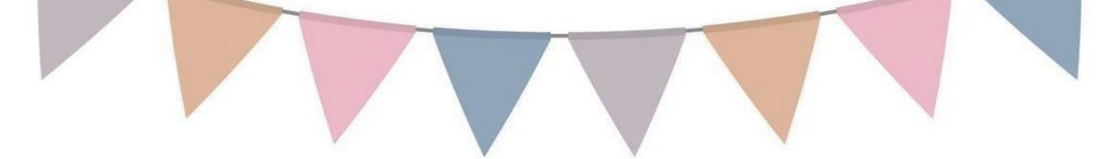
Als vereniging en als bestuur kunnen wij terugzien op een mooi jubileumseizoen 2022-2023 waarin het 100-jarig bestaan van de Drachtster Schaak Club werd gevierd. Dit boekje vormt daarbij de finale, als een tastbare herinnering aan dit feestjaar. Ook nu geldt: Het laatste, maar niet het minste!

Als eerste vindt u in deze uitgave een korte schets van de historie van de schaakclub. Secretaris Jan Aartsma heeft vele uren door het archief geploeterd om al deze informatie naar boven te halen. Daarnaast heeft hij een interview afgenomen met één van onze oud-leden, Fokke Alma.

Ook bevat het boekje 50 puzzels. Sommige zijn gemakkelijk, andere moeilijk, en enkele zullen zelfs voor meesters uitdagend zijn. Bij elke puzzel vindt u op de volgende pagina het antwoord met een korte toelichting. Alle puzzels zijn gemaakt door wedstrijdleader Hans Dokter met behulp van Houdini 4.

Ik hoop dat de lezer veel genoeg zal beleven aan zowel het doornemen van de DSC-historie als bij het oplossen van de schaakpuzzels.

Jan Anne Hogendorp

Inhoud

- 1922 tot 1955; Oprichting en naamgeving
- 1955 tot en met 1970; De club komt tot groei
- 1970 tot 1985; Topjaren voor DSC
- 1985 tot 2000; De computer doet zijn intrede
- 2000 tot en met 2022; De invloed van het internet
- Algemene onderwerpen
- Interview met Fokke Alma, lid van DSC vanaf 1970 t/m 2020
- Schaakpuzzels

1922 tot 1955

Oprichting en naamgeving

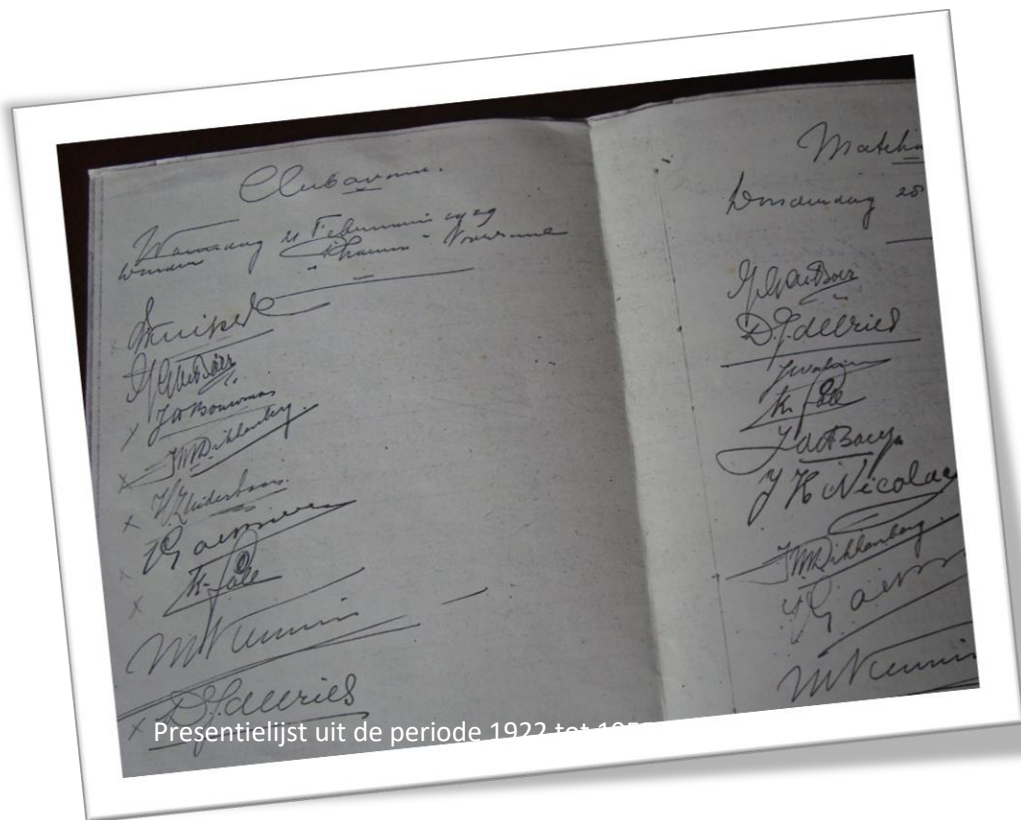
In verband met het 100-jarig jubileum van DSC is het vanzelfsprekend dat de oude archiefstukken van de schaakclub tevoorschijn worden gehaald en geraadpleegd. Het oudste tot nu toe gevonden geschrift is een boek waarin ledenlijsten, inkomsten en uitgaven werden bijgehouden over de periode 1927-1931. Er staat bijvoorbeeld: "ledenlijst der Schaakvereniging Drachten en Omstreken". Zo luidde dus de naam van onze schaakvereniging en dat zeer waarschijnlijk vanaf het jaar 1922. Dit jaartal is te vinden in de huidige statuten van de vereniging uit 1980, waarin staat dat de comparanten verklaarden dat de vereniging werd opgericht in het jaar 1922. Er zijn op dit moment geen directe bronnen bekend die dat bevestigen. Een blik op de ledenlijst van 1927 vertelt ons dat de club 15 leden telde en dat M. Keuning de voorzitter was.

De contributie bedroeg toen 15 (gulden) cent per speelavond. Elke speelavond werd er een presentielijst getekend. De totale inkomsten van het jaar 1927 bedroegen éénenveertig gulden en de uitgaven zesendertig gulden en éénenveertig cent.

Gebleken is, dat omstreeks het jaar 1927 nog een andere club in Drachten bestond met de naam "Het Zwarte Paard". Op 21 september 1927 gingen beide schaakverenigingen een fusie aan en heette de club vanaf dat moment "Drachten-Zwarte Paard-Combinatie DZC". Hoewel de notulen en jaarverslag dit niet vermelden, moet in het jaar 1967 de naam van de schaakclub zijn gewijzigd in Drachtster Schaak Club (DSC).

De damclub wilde begin jaren vijftig een samenwerking beginnen op gebieden zoals: gezamenlijke clubavonden, propaganda, jeugdafdelingen enzovoort. In een extra ledenvergadering van toen nog DZC werd dit unaniem afgewezen.

Tot zover een blik in het verre verleden van onze schaakclub met betrekking tot oprichting en naamgeving. Van 1931 tot 1954 is er een groot hiaat in de geschiedschrijving van de club. Notulenboeken en jaarverslagen van die jaren ontbreken in het archief.

1955 tot en met 1970

De club komt tot groei

Men speelde in de beginjaren in hotel Phoenix aan de Noorderbuurt. In 1969 verhuisde de club naar het Drachtster Lyceum aan de Torenstraat. De club telde gemiddeld 45 leden.

Bestuurders van de club waren: voorzitters Krone, Praagman, G. Kuperus en L. Bootsma; secretarissen H. J. Langeveld, Abma en J. H. Smit; penningmeesters K. M. Bergstra, v.d. Heide en Le Gros.

Sterke spelers in de interne competitie waren toen: A. de Vries, H. J. van Langeveld, K. M. Bergstra, J. Westra, R.W. J. v.d. Sluis, A. Dijkstra, A. J. van Tooren en B. Barendsen.

De club speelde eerst laag in de FSB-competitie maar klom geleidelijk omhoog. In 1969 werd de Promotieklasse ingesteld. Het eerste team maakte hier direct deel van uit; het tweede team promoveerde een jaar later ook naar de hoogste klasse in Friesland.

De club was toen bijzonder actief. Hierbij een notie uit een FSB-verslag uit die jaren: "Petten af voor de Drachtster schaakclub DSC! Deze vereniging zorgde niet alleen voor een nieuwe, actieve FSB-Jeugdleider (Piter de Boer), maar wil zich ook over de te lang verwaarloosde wedstrijden om het jeugdkampioenschap van de onderbond ontfermen. Voortvarend als men in Drachten is, wil de club het niet bij mooie woorden laten, doch direct pionnen met koppen slaan in de herfstvakantie. Gedurende drie achtereenvolgende dagen zullen daar de wedstrijden worden gehouden. Alle jeugdschakers kunnen meespelen, ongeacht of zij al dan niet lid zijn van een schaakclub. De voorbereiding is voorbeeldig; voor gratis logies kan zo nodig worden gezorgd." Voor de jeugd die van ver kwamen werd voor drie dagen onderdak geregeld bij gastgezinnen (meestal leden schaakclub DSC). Dit gedurende vele jaren achter elkaar.

De financiën waren in het begin niet zo goed, de club had weinig kapitaal. De penningmeester moest op de kleintjes letten. De contributie verhoogde men meerdere keren, deze ging geleidelijk naar 25 gulden. Door veel wedstrijdverslagen in te leveren bij de regionale krant kon de club extra inkomsten behalen. De krant betaalde toen voor kopij.

De houten kistjes waarin de schaakstukken werden bewaard, maakte een clublid door noeste huisvlucht zelf. Ook was er een materiaalfonds, elke clubavond stond er een doos op tafel waarin een gift kon worden gedaan.

Op het eind van deze periode ging het beter. Dit kwam vooral doordat het ledenaantal behoorlijk steeg.

Drachtster Lyceum, Torenstraat

1970 tot 1985

Topjaren voor DSC

In dit tijdsbestek kwam de tweede generatie in opkomst. De club bestond reeds 50 jaar en er waren niet veel leden meer van het eerste uur. De vereniging kwam tot grote bloei in deze jaren, gestimuleerd door de groei van de Drachtster bevolking. Vooral uit de Oosthoek kwamen vele nieuwe leden, mede doordat de club daar een grote ledenwerfactie hield. Er werden deur tot deur 3000 folders verspreid.

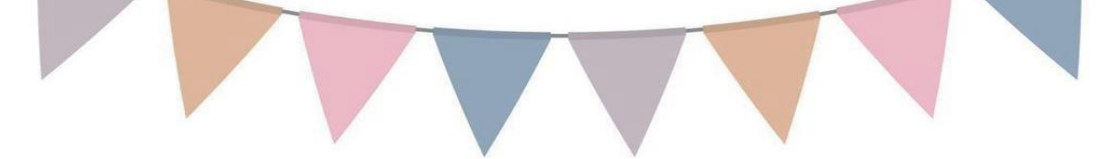
In 1972 vond de wereldschaakmatch tussen Spassky en Fischer plaats. De belangstelling voor deze wedstrijd was wereldwijd en ook in Drachten groot. Vooral omdat sinds 1948 de finale steeds een Russische aangelegenheid was geweest. Het gebeuren droeg ook mee aan de ledenwinst van de club.

De club was gehuisvest in het Drachtster Lyceum (Torenstraat) en Pedagogische Academie (Eikesingel). In deze periode was het laagste aantal leden 61 en hoogste 121.

Voorzitters in deze periode: L. Bootsma, H. Vos en P. de Boer. Secretarissen: P. Heij, C. Oosterom en H. J. Langeveld. Penningmeester H. Klooster.

Clubkampioenen: J. Hiemstra (vijf keer), A. van Streun, J. Lont, W. Jongsma (twee keer), J. Hoeksma, B. Westra, B. Barendsen, A. Lont en D. Everaars (één keer).

In deze jaren begon de club ook met schaak opleidingen, vooral bij de jeugd, waarbij diverse diploma's konden worden behaald zoals de Pionnen-, Toren- en Koningsdiploma. Training en clubavonden vonden plaats in de kantine van het Drachtster Lyceum. Deze kantine werd door het Lyceum belangeloos afgestaan. De contributie bedroeg toen 30 gulden per jaar en voor leden onder de twintig jaar 15 gulden.

DSC leverde goede prestaties. Zo speelde bijvoorbeeld het eerste team een tiental jaren in de promotieklasse. Zij werden in de jaren 70, 73, 77, 78 en 81 kampioen van Friesland. Helaas wist men geen enkele keer via de promotiewedstrijden te promoveren naar de 2e klasse van de KNSB. De club had 5 teams (tientallen) die in de FSB speelden.

Het Ichthus college wist driemaal het jeugdkampioenschap voor scholen in Friesland te behalen namelijk in 1969, 1970 en 1971. Zij werden in het laatste jaar gehuldigd als beste sportteam van de gemeente Smallingerland. Clubleden gaven schaak les op de school.

In 1979 werd een ledenstop ingesteld voor aspiranten omdat de vereniging het aantal jeugdigen wat zich aanmeldde niet meer kon bolwerken.

Veel simultaanwedstrijden werden in deze periode georganiseerd. De club wist klinkende namen als simultaanspelers naar Drachten te halen. Euwe, Timman, Kramer, Kortsnoij, Postma, Sosonko, Ligterink, Hartoch, Scholl, enzovoort. Er werden twee simultaanspelers per keer uitgenodigd in verband met de grote opkomst. Via een advertentie in de krant daagde de club iedereen die kon schaken uit om het tegen de simultaanspelers op te nemen. Om het te bekostigen zocht men sponsors.

Eenmaal per jaar hield DSC een districtstoernooi in het Crest hotel in Drachten, nu Van der Valk. Elke wat grotere schaakclub in Friesland organiseerde wel eens per jaar zo'n toernooi. Hiervoor werden alle clubspelers en ook huis- tuin en -keuken spelers uitgenodigd. Minimaal eens per maand kon men wel ergens spelen. De toernooien hadden vaak drie klassen: hoofd, eerste en tweede en soms een derde klasse. In de klassen werd in vierkampen gespeeld. Elke winnaar van een groepje mocht meedoen aan de klasse kampioenschap, wat door snelschaken werd beslist. De prijzen waren vaak geldprijzen, bekens of vleesprijzen. Het toernooi in Drachten stond in hoog aanzien in de drie noordelijke provincies.

Vier jaar lang hield de club ook een snelschaaktoernooi, het Cnossen toernooi. Hier kwamen altijd veel sterke schakers op af, vooral Groningers. De Drachtster J. Hiemstra werd in de laatste editie kampioen.

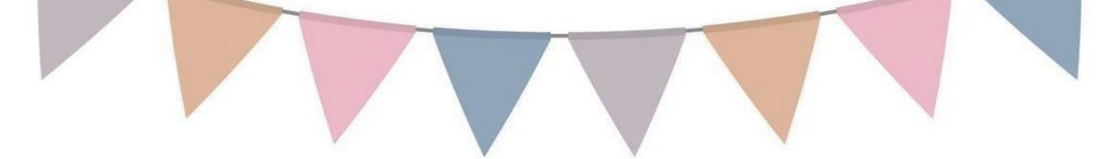
Een hoogtepunt in de historie van de club bestond uit het mede organiseren van het Nederlands schaakkampioenschap samen met Amsterdam. De rondes 7 tot met 11 werden gespeeld in het Crest hotel te Drachten. De wethouder van sportzaken Smallingerland opende de meeting door de eerste zet te doen. De publiciteit was groot. Het was een spannende competitie waarin Hans Ree voor Paul van der Sterren kampioen werd van Nederland.

Willem Koning was in die tijd een talentvolle jeugdschaker. Op zesjarige leeftijd nam hij al deel aan het schoolschaken. Werd tweemaal pupillen kampioen van Friesland (beneden de twaalf jaar) en mocht deelnemen aan het Nederlands kampioenschap. Waarin hij respectievelijk achtste en tweede werd. Hij behaalde een groot aantal bekens en medailles op toernooien. En werd twee keer clubkampioen bij DSC.

Addy Lont, eerste bordspeler DSC-1, werd in 1984 Fries schaakkampioen. In de strijd om het persoonlijk kampioenschap dat in Leeuwarden plaatsvond, kwam hij ongeslagen als overwinnaar uit de strijd. Hij kwam bij geen enkele partij in de problemen. Het jaar daarvoor werd hij al tweede.

Pedagogische Academie, Eikesingel

1985 tot 2000

De computer doet zijn intrede

De computer, die in de maatschappij een belangrijke plaats begon in te nemen, drong ook steeds meer door op het terrein van het spelevenement. Dit beperkte zich al niet meer tot spelletjes op het beeldscherm, maar nam ook bij denksporten zoals dammen en schaken een belangrijke plaats in. Te Drachten speelden DSC-schakers in de FSB-competitie een wedstrijd tegen een zevental computers. De DSC-spelers verloren de wedstrijd.

De heer F. Alma leidde de club het computertijdperk in. Hij was heel lang webmaster en computerondersteuner van de club. Hij ondersteunde de competitieleider met het verwerken van de uitslagen en het maken van de nieuwe competitie-indeling.

De interne competitie vond plaats in het Drachtster Lyceum, in het wijkcentrum "it Fallaet" en de Brede School, de laatste twee gelegen in de Drait. Het ledental schommelde tussen de 70 en 100 leden (inclusief jeugd).

Bestuursleden in dit tijdsbestek waren: Voorzitters: B. Barendsen, G. van der Veere en P. de Boer. Secretarissen: L. Nicolai, B. Barendsen en F. Schuurmans. Penningmeesters: H. de Jong en G. van Hattum.

Clubkampioenen deze periode: F. Schuurmans (zeven keer), W. Koning (twee keer), D. Everaars, J. Hiemstra, W. Stroop, J. Lont, E. Faber en R. Hazenberg. (één keer).

In 1990 kreeg de club een eigen clubblad. Deze verscheen vier keer per jaar. Redacteurs waren onder andere de heren G. v.d. Veere, P. de Boer, G. van Hattum en H. Dokter. Het vullen en samenstellen van het blad was een heel karwei, waar ze in de ledenvergaderingen veel waardering voor kregen.

Naast het beginnen van een eigen blad kwam er ook een schaakbibliotheek. De collectie bestond eerst uit een bescheiden aantal van vijftien schaakboeken geschonken door leden van DSC.

Voor het uitlenen werd een catalogus op de clubavonden ter inzage gelegd met een korte omschrijving van de inhoud van een boek. De leden konden ook eigen schaakboeken via de bibliotheek uitlenen aan anderen.

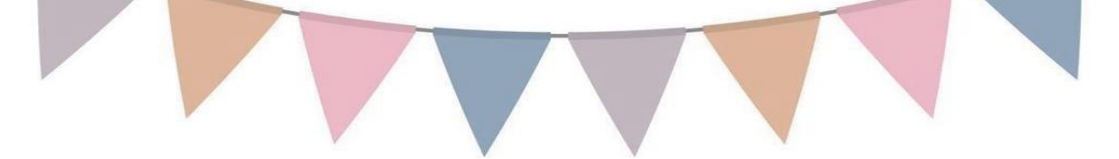
De vrouwen kregen in deze tijd ook meer de smaak van het schaken te pakken. De tijd dat schaak puur een mannen bezigheid was, leek zijn einde te naderen. DSC telde enkele vrouwelijke leden. Marian Luursema van DSC werd twee keer kampioen van Friesland in de A-categorie (tot 20 jaar). Er waren nog niet zoveel deelnemers bij deze kampioenschappen, maar men verwachtte dat als er op de clubs vrouwencompetities zouden ontstaan, het aantal snel zou groeien. Zij deed tweemaal mee aan het nationale kampioenschap, met als beste resultaat een plaats bij de eerste acht. Latere sterke speelsters na het jaar 2000 op de Drachtster schaakclub waren Marjoke Groot en Lucia Brandenburg.

Het roken werd beperkt, in de zaal mocht tot 21.45 uur niet meer gerookt worden. Op de ledenvergadering van 2002 werd het roken, ondanks tegensputteren van enkele rokers helemaal afgeschaft.

De DSC Jeugd werd in 1995 nationaal kampioen onder leiding van P. de Boer. Nog nooit was in het FSB-jeugdschaak een dergelijk resultaat behaald.

De Brede School, Eems

2000 tot en met 2022

De invloed van het internet

Vanaf begin deze eeuw begon het aantal schakers geleidelijk op de schaakclubs terug te lopen. De oorzaak moet waarschijnlijk gezocht worden bij het internet en games, precies zoals eind jaren 50, begin jaren 60 vorige eeuw de televisie een grote invloed had. Doordat online schaken populair werd op het internet en door de Netflix- miniserie The Queen's Gambit zag DSC haar ledental de laatste jaren weer groeien. DSC speelde in deze periode op de locaties: Breede School (Eems), Schakel (Klokhuislaan), De Arke (Eems) en Het Kompas (De Zool).

Aan het begin van dit tijdvak werden grote successen geboekt, van 2001 tot 2008, speelde het eerste van DSC in de derde klasse van de KNSB. De club beschikte toen over sterke spelers. Van schaakclub Gorredijk, die alleen een jeugdafdeling kent en waar ons clublid J. v.d. Berg toen al les gaf, kwamen talentvolle spelers. Zoals Jelmer Veltman die jaren aan het eerste bord van het eerste team speelde. Tot en met seizoen 2014/15 speelde het eerste team daarna in de Promotieklasse, waarna men die ook moest verlaten.

De familie Brandenburg leverde in deze jaren een grote bijdrage aan het clubgebeuren. De familie had zelfs een eigen team in de FSB-competitie. Daan Brandenburg, het grootste talent wat de vereniging heeft gekend, wist binnen één seizoen kampioen van de club te worden en naar een rating van 2170 te klimmen. Enkele jaren daarna haalde hij een grootmeesterresultaat. Na één seizoen verliet hij echter de club om in Groningen te spelen. Wel heeft hij als simultaanspeler nog vaak zijn talent op de club gedemonstreerd en schoof aan wanneer het eerste team van DSC extern speelde. Zijn moeder, mevrouw F. van Daalen-Brandenburg was een verdienstelijk jeugdleider.

De heer B. Barendsen wist vier keer seniorenkampioen (60+) van de FSB te worden. In 2000 werd hij eerste bij het nationaal KNSB-kampioenschap 60+ eerder behaalde hij daarbij al een gedeelde eerste plaats.

Elk jaar (en ook al vele jaren daarvoor) ging er een delegatie van DSC in FSB verband naar Oost-Friesland (Duitsland) om daar mee te doen aan een uitwisselingstoernooi. In 2006 voor het laatst gehouden.

In sommige schaakseizoenen deden er een viertal clubleden mee aan de FSB-beker teamcompetitie. Hier werd nooit een ere plaats bereikt.

In deze periode begon de club naast de interne competitie ook met een Rapid competitie met 20 minuten bedenktijd per speler. Drie keer per seizoen werden er op een avond drie rondes Rapid gespeeld. Op deze avonden waren ook gasten van harte welkom. Clubspelers namen thuisschakers uit hun kennissenkring mee. De wisselbeker ging naar de volgende kampioenen: A. v.d. Veen (vier keer) F. Schuurmans (drie keer), M. Veljkovic en J. A. Hogendorp (één keer).

Clubkampioenen van 2000/01 tot en met 2021/22: F. Schuurmans (zeven keer), R. Hazenberg (zes keer) J. A. Hogendorp (drie keer), H. Mylanus (twee keer), Daan Brandenburg, J. Posch en A. v.d. Veen (één keer). Seizoen 2020/21 kende vanwege de corona-epidemie (zie verderop) geen kampioen.

Bestuursleden in deze jaren waren de heren: P.de Boer, B. Barendsen, mw. R. Otten, H. Mylanus en J. A. Hogendorp voorzitters. Secretarissen: F. Schuurmans, mw. C. van Dijk en J. Aartsma. Penningmeesters: G. A. van Hattum en J. A. Hogendorp.

Na 2014 verscheen het clubblad nog eens per jaar, aan het begin van het schaakseizoen. Dit kon omdat er een sterk verbeterde website werd gebouwd door R. v.d. Veen, waarop meer nieuws en mededelingen konden worden vermeld. Samen met mevrouw C. van Dijk startte hij ook een promotiecampagne op om leden voor de club te winnen. Onder andere werden er schaak cursussen georganiseerd onder leiding van J. v.d. Berg, wat een paar nieuwe leden opleverde.

De laatste jaren van deze periode werd het schaakgebeuren beheerst door de corona-epidemie, die vooral in de wintermaanden rondging. Een besmettelijke ziekte waar je heel ziek van kon worden en zelfs overlijden. Door maatregelen van de regering was de schaakclub hele periodes gesloten. De leden ontmoetten elkaar door middel van het eigen DSC-online-schaken via het internet, verzorgd door R. v.d. Veen.

De Arke, Eems

Algemene onderwerpen

Jubilea

DSC is bescheiden geweest wat betreft het vieren van haar jubilea. Dit kwam misschien mede doordat men niet wist wanneer de club eigenlijk precies was ontstaan. Pas vanaf de jaren negentig hanteerde de club definitief 1922 als oprichtingsjaar. Er zijn geen gegevens bekend over eventuele activiteiten ter gelegenheid van het 25- en 50-jarig bestaan van de club. Wel is er een jubileumtoernooi geweest bij het 40-jarige bestaan van de club. Het 75ste jubileum wilde men uitvoerig vieren; de club bezat toen een groot ledenaantal. Twee jaar voor het jubileumjaar werd er een voorbereidingscommissie geïnstalleerd. Deze had grootse plannen, maar deze konden helaas niet worden uitgevoerd wegens gebrek aan financiën. Desondanks werd een districtstoernooi gehouden, vergezeld van een receptie en een filmavond voor de jeugd.

Verdienstelijke bestuursleden

H. J. Langeveld, P. de Boer, F. Alma en B. Barendsen waren gedurende onheuglijke tijden nauw verbonden met de vereniging in diverse functies. Zowel voor als achter de schermen deden ze zeer veel werk.

Ook kunnen genoemd worden F. Schuurmans die naast in totaal 14 keer clubkampioen, ook 17 jaar secretaris van de club was. H. Dokter, 18 jaar lang doet hij al functies als: jeugdleider, competitieleider en materiaalbeheerder. J.A. Hogendorp was 19 jaar penningmeester. Zij hielden de club op de rails. Ook mag genoemd worden de heer H. Mylanus. Op hoge leeftijd nam hij nog voor meerdere jaren het voorzitterschap op zich. Daarnaast heeft hij op de club veel betekend voor het jeugdschaken. Ook bij andere schaakclubs waar hij eerder lid van was, was hij actief op dit gebied. In 2022 benoemde DSC hem tot erelid.

Constanten

Tijdens het 100-jarig bestaan waren de Algemene Ledenvergadering aan het begin van het seizoen en de gezellige avond voor Kerst vaste evenementen. De agenda van de ledenvergadering bleef steeds gelijk, met de gebruikelijke punten: verslagen van de secretaris, penningmeester en wedstrijdleader. Bestuursverkiezing, begroting, interne en externe competitie, jeugd en Friese Schaakbond. Op de gezellige avond voor Kerst ging de club bijna altijd snelschaken en waren er vleesprijzen te winnen.

De Schakel, Klokhuislaan

Interview met Fokke Alma

lid van DSC tussen 1970 en 2020

Van wie heb je het schaken geleerd?

Leerde op vijftienjarige leeftijd het schaken van mijn oom.

Wanneer ben je lid geworden?

In 1970 ben ik lid geworden van de Drachtster Schaak Club. Daarvoor ben ik ook nog lid geweest van de schaakclub in Augustinusga.

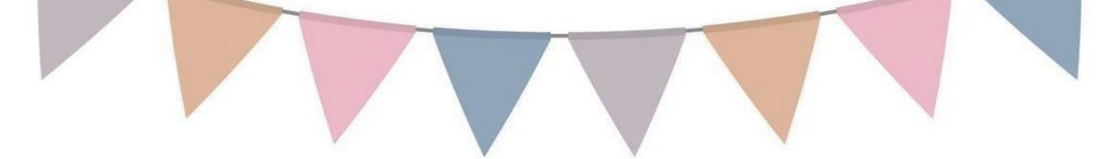
Hoeveel leden had de club toen?

70 tot 80 leden.

Welke functies heb je op de club gehad?

Op penningmeester na allemaal. Ik ben zelfs een tijd waarnemend voorzitter geweest. Het langst ben ik wedstrijdleader geweest, zo'n dertig jaar. Heb hiervoor zelfs een cursus gedaan en een diploma gehaald, wedstrijdleader A. Dit hield in dat ik ook wedstrijdleader bij KNSB-wedstrijden mocht zijn. Heb dit in de praktijk gedaan, toen DSC enkele jaren in de tweede klasse van de KNSB speelde. Voor al mijn werkzaamheden heb ik in 2016 de eretitel "lid van verdienste DSC" gekregen.

Naast deze functies trad ik op als simultaanspeler bij het school schaken, kreeg dan twintig kinderen als tegenstanders.

Welk indelingssystemen werden er bij de interne competitie gebruikt?

Toen ik op de club kwam speelde men in klassen van 10 spelers. Bijvoorbeeld: twee hoofdklassen, drie eerste klassen en drie tweede klassen. Er was een vast schema wie tegen wie moest spelen. In de tachtiger jaren ging men over naar het Keizersysteem, de klassen vervielen. Het systeem rekent zelf automatisch uit naar aanleiding van plaats op de ranglijst wie tegen wie speelt. Er is ook nog het Zwitsers systeem. Dit systeem wordt gebruikt om bij een grote groep schakers tot een indeling te komen.

De speelavonden waren vroeger heel lang. De spelers hadden elk twee uur bedenktijd voor veertig zetten. Om half twaalf gingen de laatsten pas naar huis.

Tot de tachtiger jaren had je nog de afgebroken partijen. Deze moesten thuis of op een hiervoor ingeplande speelavond uitgespeeld worden. De afgebroken partijen verdwenen toen de FSB overstapte naar kortere speeltijd van anderhalf uur en 30 minuten om de partij uit te spelen.

In welk team speelde je in de FSB-competitie?

Speelde in het tweede team van DSC op het eerste bord. Viel soms in bij het eerste team. Had toen een rating van 1900.

In de zeventiger jaren werden er vaak grote simultaanwedstrijden in Drachten georganiseerd. Hoe ging dit?

Altijd een behoorlijk werk. Er moesten sponsors gezocht worden om de kosten te kunnen dekken. Daarnaast was het veel werk om goede simultaanspelers naar Drachten te krijgen. Dit ging vaak via het Hoogoventoernooi. Een bestuurslid had connecties met de commissie van dit toernooi. Via hen werd dan de gewenste speler gevraagd of hij naar het noorden wilde afreizen en tegen welke vergoeding.

En de districtstoernooien?

Elk jaar probeerde de schaakclub wel een evenement te organiseren. Het ene jaar een districtstoernooi en het andere jaar dan een simultaan. Zo'n toernooi was grote propaganda voor de club. Ik nam vaak deel aan districtstoernooien in de omgeving, die altijd erg gezellig waren.

Schaakuitwisseling met Oost- Friesland?

Heb ik nooit aan meegedaan. Weet wel dat men elkaar uitnodigde om aan elkaars district toernooien mee te doen.

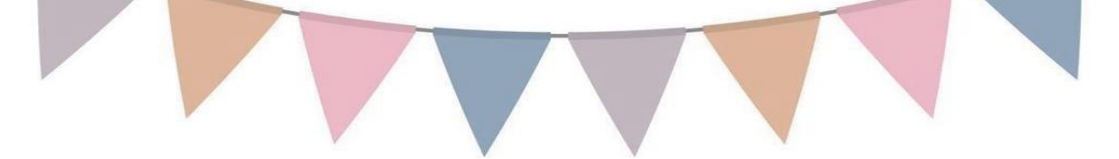
Was je als competitieleider ook altijd bij de bestuursvergaderingen?

Als competitie en wedstrijdleader werd je daar vroeger ook altijd al voor uitgenodigd. Ging ook vele jaren naar de jaarlijks FSB-vergadering.

Jij was de man van het computergebeuren kun je daar iets over vertellen.

Dit is vanaf het begin dat de computer en het internet zijn intrede deden mijn hobby geweest en nu nog steeds. Doe nu de helpdesk voor drie ouderenbonden. Wanneer leden van die bonden problemen hebben met hun computer kunnen ze mij bellen. Daarnaast fotografeer ik graag.

Heb zelf in de begintijd van de computer aan de hand van de schaakregels een Keizer systeem programma geschreven voor de club en paste dit steeds verder aan. Was erg ingewikkeld allemaal. Iemand van de schaakclub in Alkmaar had ook zo'n programma geschreven, dit is later overgenomen door de KNSB en verder ontwikkeld. Toen het internet kwam heb ik een internetpagina ontworpen en gebouwd, "Woudenweb". Hierop plaatste ik de uitslagen en mededelingen. Omdat heel veel mensen toen nog geen computer hadden, printte ik ook altijd alles uit en nam het mee naar de club.

Publiceerden jullie ook veel in de krant?

De krant wilde eigenlijk alleen maar de uitslagen plaatsen met niet al te veel tekst erbij. Bij de grote toernooien, simultaan en district, waren ze vaak wel met een fotograaf aanwezig.

Hoe was de sfeer op de club?

De sfeer is altijd goed geweest. Was er al eens een meningsverschil dan werd het uitgepraat. Het invullen van de bestuursfuncties ging wel altijd moeilijk. Her zijn vaak dezelfde personen. Naast het bestuur zetten veel leden zich in voor de club: als teamleiders, materiaalbeheerder, tafels en stoelen klaarzetten bij toernooien, clubbladen maken enz.

Interviewer Jan Aartsma

Schaak

puzzels

Er volgen nu 50 schaakpuzzels. Sommige zijn makkelijk, sommige moeilijk en sommige zullen zelfs voor meesters uitdagend zijn. Voor elke puzzel staat het antwoord op de pagina erachter met een uitleg.

In de tabel hieronder kun je bijhouden hoeveel puzzels je goed had en hoeveel fout. Welke score haal jij?

Puzzel	Goed	Fout	Puzzel	Goed	Fout
1.			26.		
2.			27.		
3.			28.		
4.			29.		
5.			30.		
6.			31.		
7.			32.		
8.			33.		
9.			34.		
10.			35.		
11.			36.		
12.			37.		
13.			38.		
14.			39.		
15.			40.		
16.			41.		
17.			42.		
18.			43.		
19.			44.		
20.			45.		
21.			46.		
22.			47.		
23.			48.		
24.			49.		
25.			50.		

(1) Het gaat niet om de knikkers I

We beginnen met een klassieke term in het schaken: het gaat niet om de knikkers. Wit staat behoorlijk achter in materiaal, maar wit heeft het perfecte antwoord en ze zet haar tegenstander mat in drie zetten.

Wit is aan zet

-
1. **d8P+ - Kb8**
 2. **Pd7+ - Kc8**
 3. **Ta1 #**

Een minorpromotie die de meesten wel zullen hebben verwacht. De koning kan maar één kant op en wordt dan schaak gezet door het tweede paard. De koning kan weer naar maar een veld, waarnaar de toren mat geeft.

(2) Een sterk staaltje aritmetica I

Zwart stond gewonnen, hij stond een paard en een pion voor en had meerdere gevaarlijke aanvallen. Helaas echter blunderde hij. Zwart speelde Lf7-c4 om de pion op g7 te dekken en zijn aanval te versterken, realiseert zich zijn fout en geeft het op. Waarom?

Wit is aan zet

-
1. **Dxe7 - Pxe7** (Dxg7# dreigt, zwart moet dit eerst voorkomen)
 2. **Txg7+ - Kh8**
 3. **Txe7+ - Kg8**
 4. **Tg7+ - Kh8**
 5. **Txd7+ - Kg8**
 6. **Tg7+ - Kh8**
 7. **Txc7+ - Kg8**
 8. **Tg7+ - Kh8**
 9. **Td7+ - Kg8**
 10. **Txd1**

Een zogenaamde Zwickmühle: De zwarte koning komt steeds in schaak; zijn eigen paard staat in de weg waardoor hij alleen maar heen en weer kan bewegen. Wit wint de dame terug en ze staat een toren en twee pionnen voor, een eenvoudige winst. Zwart bespaart zich beter de vele koningszetten die hij in deze verloren stelling had moeten maken.

1. **Dxe7 - Dxf1+?** (Kxf1 - Pxe7 met hetzelfde resultaat, maar is iets slechter voor zwart onder computeranalyse)

(3) Matbeelden

Een eenvoudige puzzel, het staat mat in een. Probeer het te vinden zonder meer informatie.

1. fxe6

Deze puzzel lijkt misschien triviaal, maar er is zeker iets te zeggen voor veelvoudig mat in een stelling te doen, gewoon om zoveel mogelijk mat beelden in je hoofd te krijgen.

(4) Ridders en belegeringstuig voorwaarts!

Zwart heeft een sterke dreiging op wits koning, toch is zij er niet van onder de indruk. Haar belegering van zwarts fort is klaar en zwart zal spijt krijgen dat hij aanval voor verdediging koos.

Wit is aan zet en geeft mat in 4

-
1. Pf6+ - gxf6
 2. Dg4+ - Kh8
 3. Txb7+ - Kxb7
 4. Th1#

Het paard opent de weg naar de koning. Zwart moet wel nemen, want
1. Pf6+ - Kh8 2. Txb7 gaat sneller mat.

(5) Het gaat niet om de knikkers II

Zwart heeft twee dames. Het wordt hem snel duidelijk dat het niet gaat om hoeveel stukken je hebt, maar om wat ze op het bord doen.

Wit is aan zet en geeft mat in 4

-
1. **Dxa8+ - Lxa8**
 2. **Lh5+ - Df7**
 3. **Lxf7+ - Ke7**
 4. **c8P#**

Het dameoffer verwijdert de verdediging van het promotieveld c8. Daarna dwingt de looper de koning naar f7 (terloops een dame meepikkend) en de minorpromotie geeft mat.

(6) Het gaat niet om de knikkers III

Nog een laatste keer om aan te tonen dat stukken alleen dat waard zijn wat ze kunnen. Nogmaals is wit de twee dames de baas en heeft ze geen zorgen over hoeveel punten de stukken waard zijn.

Wit is aan zeg en geeft mat in 5

-
1. **f8P+ - Kc8** (Kd8? Txa6+ en zwart gaat sneller mat)
 2. **Txa8+ - Db8**
 3. **Pxe7+ - Kd8**
 4. **Pc6+ - Kc8**
 5. **Txb8#**

Dit keer komt de minorpromotie eerst. Wit laat de zwarte koning geen moment met rust. Niet onder de indruk van de twee dames gaat ze rechthoekig voor de winst en bewijst weer dat de unieke status van de paarden grof geweld de baas kunnen zijn.

(7) Als de koning niet veilig is, danst het hof op tafel

Wit is aan zet en geeft mat in 5

-
1. **Dd6+ - Ka8** (Anders is het mat in één)
 2. **Pc7+ - Kb8**
 3. **Pa6+ - Ka8** (Anders weer mat in één)
 4. **Db8+ - Txb8**
 5. **Pc7#**

Zwart moet elke keer met de koning naar a8 of b8, wat het paard de tijd geeft om met de hulp van de dame op de juiste positie te komen. Na het dameoffer geeft wit stikmat met het paard. Bijna alle stukken van zwart staan op de koningsvleugel, ver weg van hun koning.

(8) Rex est scopum, de koning is het doel

Er zijn maar twee manieren om te voorkomen dat je mat wordt gezet, je tegenstander mat zetten of remise krijgen. Wit heeft dit motto in haar hoofd in deze stelling en vergeet haar doel niet. Een meesterlijk staaltje rekenwerk geeft haar de winst.

Wit is aan zet en geeft mat in negen

-
1. **Lxh7+! - Kxh7** (Kh8 Gaat sneller mat zoals we straks zullen zien)
 2. **Txh6+ - Kg8** (xh6 is mat in 4, Th1 - Kg6 Dxh6+ - Kf5 Th4 - Pxe5 Dg5#)
 3. **Th8+ - Kxh8**
 4. **Th1+ - Kg8**
 5. **Th8+ - Kxh8**
 6. **Dh1+ - Kg8**
 7. **Pg5 - Tfb8** (Eindelijk geen schaak, maar het is al te laat. Hij kan dame en paard mat niet meer tegenhouden)
 8. **Dh7+ - Kf8**
 9. **Dh8#**

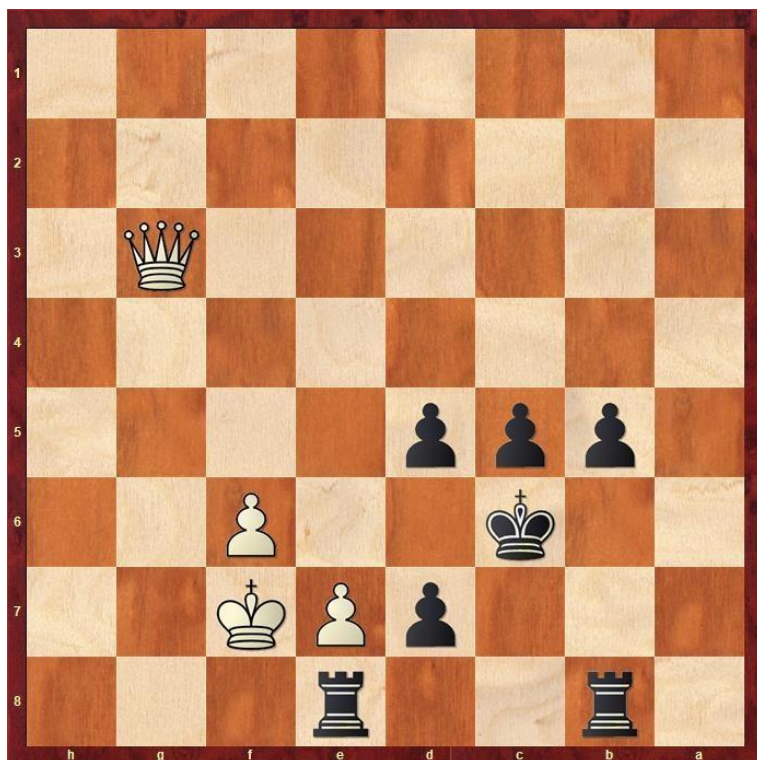
Wat als 1. Lxh7+ - Kh8?

1. **Lxh7 - Kh8**
2. **Txh6 - Pxe5** (Weer de torenoffer om de lijn te openen. Zwart heeft opties, maar die komen allemaal op hetzelfde neer)
3. **Lg6+ - Kg8** (Het maakt niet uit waar de looper heen gaat. Wit zal zelfs eerst Tdh1 kunnen spelen. De aftrekschaak is beslissend)
4. **Th8+ - Kxh8**
5. **Th1+ - Kg8**
6. **Th8+ - Kxh8**
7. **Dh1+ Kg8**
8. **Dh8#** (Nu hoeft wit geen extra zet te doen om de dame te dekken)

(9) Eén is genoeg

Twee torens zijn sterker (meestal) dan een dame, vier pionnen zijn veel sterker (meestal) dan twee pionnen. Niettemin rond wit de partij snel af, want vier pionnen zijn (meestal) niet sterker dan een dame.

Wit is aan zet en dwingt een gewonnen stelling af

-
1. **Dxb8 - Txb8**
 2. **e8D - Txe8**
 3. **Kxe8**

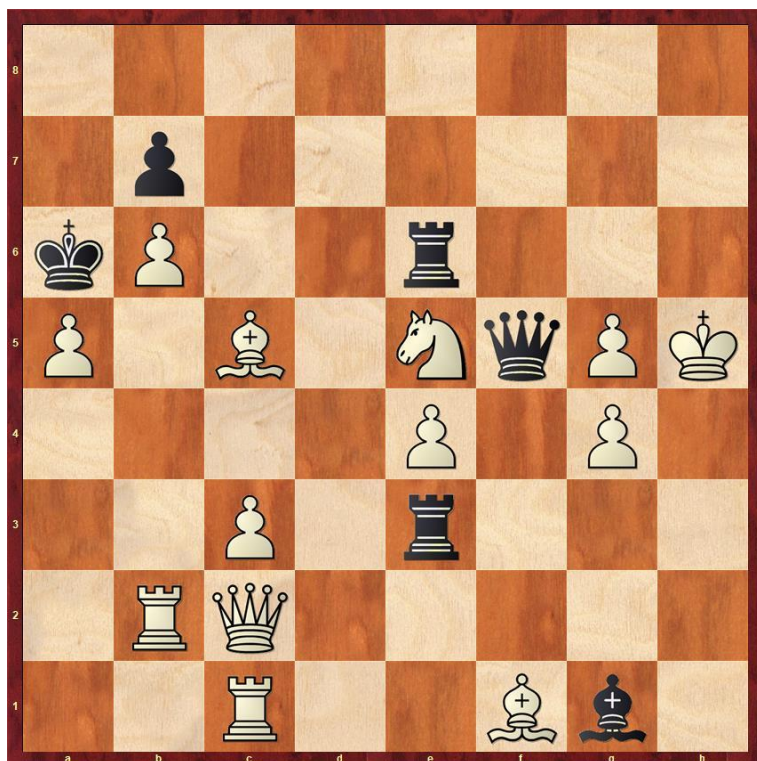
Na f7 en f8D staat wit op winnen.

Wits sterke punt zijn de pionnen, zwart heeft er meer maar die van wit zijn verder gevorderd. Het enige wat in de weg staat is het torenpaar. Daarom schakelt wit ze uit, zwart moet wel nemen anders staat hij veel te veel achter. Let erop dat de toren van e8 niet weg kan en dat als hij na e8D niet slaat, de f pion nog steeds gaat promoveren zodat wit twee dames zal hebben. Belangrijk is ook dat de zwarte pionnen niet verder dan de 5^e rij staan, ze hebben niet de tijd om zelf te promoveren.

(10) Een sterk staaltje aritmetica II

Door goed rekenen en te gaan voor het doel weet zwart wits sterkere leger de baas te zijn en de winst te halen. Let er op dat zwart schaak staat!

Zwart is aan zet en gaat winnen

Het gaat hier om de dreigingen. Steeds weer dreigt zwart met mat in één. Omdat wit steeds mat in één moet voorkomen, heeft ze maar zeer weinig keuzes en geen van die helpen haar uit de brand.

1. --- - **Dxf1** (Dreigt op twee manieren mat in één)
2. **De2+** - **Dxe2** (Schaakgeven was de enige manier om mat te voorkomen)
3. **Lxe3** - **Dxe3** (Wit moet de toren nemen, anders is Th3 mat)

(11) Stap voor stap naar de koning

De winst van zwart moet van ver komen, maar elke stap is wel duidelijk. Hij is dan bereid om zijn toren te offeren als wit de beste lijn speelt, of om sneller mat te geven als ze dat niet doet.

Zwart is aan zet en geeft mat in 7

De clou hier is de koning steeds op te jagen. Wit staat wel een dame voor, maar zwart heeft al het aanvalspotentieel.

1. --- - **Lc4+** (Dwingt de koning naar g1, Te4-e2-Lxe2+ Kg1-Txe1# is mat in twee)
2. **Kg1 - Pe2+** (Dwingt de koning terug. Kh1 is mat in twee, na Ta1xe1, Pg1 en Txxg1)
3. **Kf1 - Pxxg3+**
4. **Kg1 - Pxe4** (Dreigt stikmat in twee als de koning naar h1 gaat met Txe1+ Pg1 en Pxf2+, wit moet ruimte maken)
5. **g4/g3 - Txe1+** (Wit kan alleen maar heen en weer met haar koning)
6. **Kg2 - Lf1+**
7. **Kg1/h1 - Lxxh3#**

Als de toren neemt op e2 gaat het sneller mat.

3. **Txe2(?) - Lxe2**
4. **Kh1 - Txe1+** (Anders is het mat in één)
5. **Pg1 - Txxg1+** (Een offer voor toegang, de tweede toren staat klaar)
6. **Kxxg1 - Ta1#**

(12) Klassiek in het schaken

Zwart heeft een beslissende aanval, waarmee de witte koning in een hopeloze positie wordt gedwongen.

Zwart is aan zet en krijgt een sterke positie

-
1. --- - d4
 2. De2 – Lxa2+
 3. Kxa2 – Pb4+
 4. Kb3 – Db5

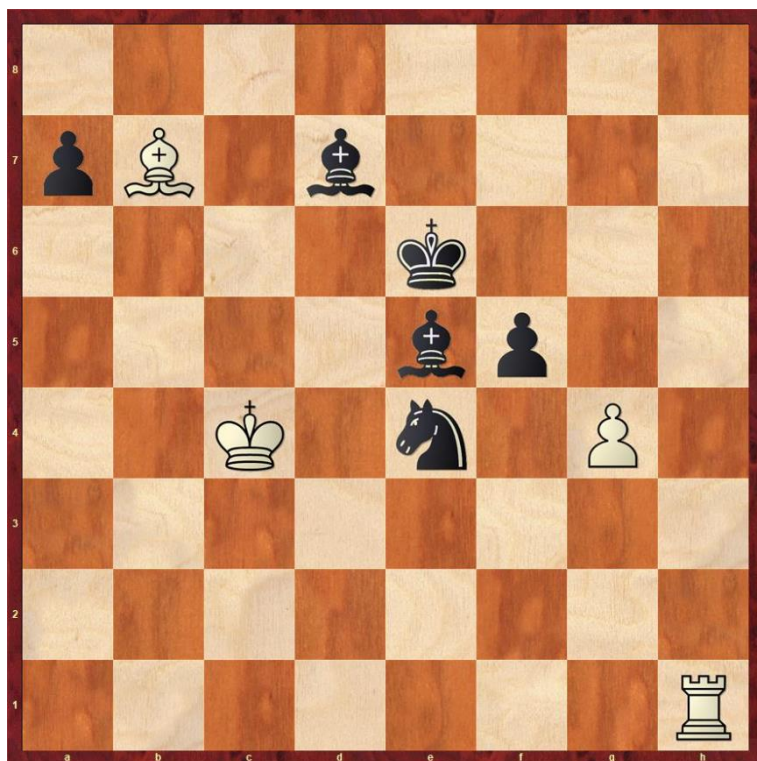
Kb1 Da4 is zelfs nog veel minder goed voor wit zoals beneden aangegeven. Nu echter staat zwart wel een stuk achter, maar hij heeft een veel betere koningsstelling. De koning van wit staat helemaal open en ze kan op geen manier aftrekschaak voorkomen. Na c4 volgt xc3ep, koning van wit wordt belaagd door een paard, een loper en een dame. Dit is te veel voor wit om tegen te beschermen.

4. Kb1?? – Da4
5. Tcf1 – Da2+
6. Kc1 – Da1+
7. Pb1 – Pa2+
8. Kd1 – Dxb1+ of 8. Kd2 – Lb4+ (Alles van wit wat haar koning zal kunnen beschermen wordt weggevaagd)

(13) Minder is meer

Wit staat een kleine kwaliteit en een pion achter, toch weet ze zwart van de winst af te houden door goed te kijken naar wat er echt nodig is om te kunnen winnen.

Wit is aan zet en maakt remise

-
1. **xf5+ - Kxf5**
 2. **Lxe4+ - Kxe4**
 3. **Te1+**

De zwartveldige looper van zwart gaat verloren en de witveldige looper van zwart kan de koning niet van het zwarte promotieveld verdrijven. Wit kan ongestoord via de zwarte velden naar a1 en ze houdt de promotie tegen.

Ook 2. Tf1+ is mogelijk

2. **Tf1+ - Lf4**
3. **Txf4 - Kxf4**
4. **Lxe4**

De toren voor de zwartveldige looper ruilen is genoeg.

Ideeën als 1.xf5+ - Kf6 kunnen niet, want Lxe4 is zelfs nog verloren voor zwart.

(14) Paarden zijn goede werkers

Matbeelden met paarden zijn niet altijd eenvoudig, maar wit heeft een manier gevonden om de winst te halen ook al staat ze ver achter in materiaal.

Wit is aan zet en geeft mat in 3

-
1. **Pf7+-Kg8**
 2. **Pgh6+-xh6**
 3. **Pxh6#**

De looper pakt nu het h8 veld van de koning af. Wit staat ver achter in materiaal, maar soms staat meer materiaal je juist in de weg. De koning wordt verraden door zijn eigen paard en ingesloten.

(15) Hoe win je een dame?

Wit dwingt zwart om zijn dame te offeren, maar let er wel op hoe en waarom.

Wit is aan zet

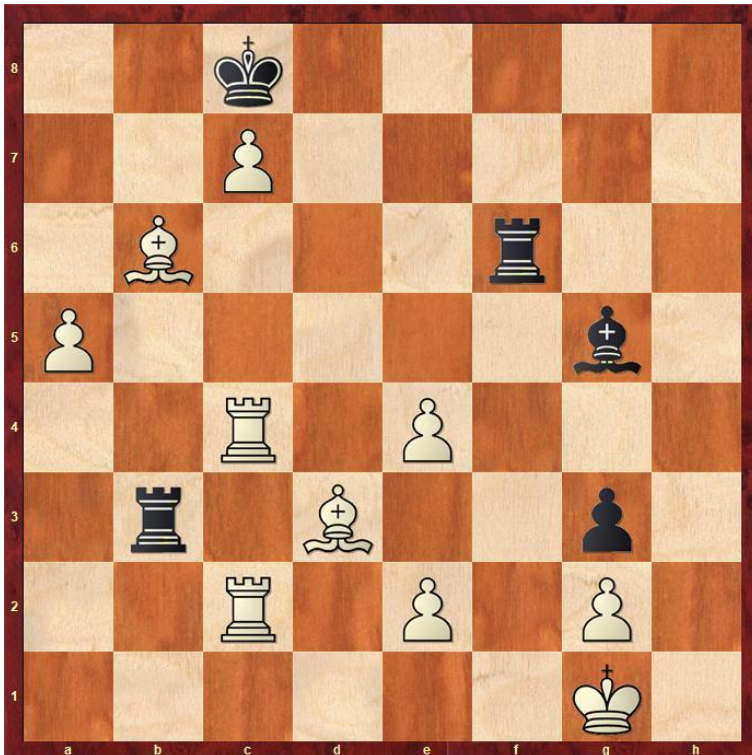

-
1. **Pf6+ - xf6** (Zwart moet wel, als hij Kh8 speelt komt Lxh6, als de dame binnen komt samen met het paard is het snel voorbij)
 2. **Lb4 - f5** (De enige verdediging voor zwart, f4 en f6 om de 7e rij open te maken zodat de dame kan verdedigen tegen mat. T/Dx6 zal anders dodelijk zijn)
 3. **Dxh6 - f6**
 4. **Dh8+ - Kf7**
 5. **Dh7+ - Ke8**
 6. **Dxc7 - xb4**
 7. **xb4** (Zwart heeft twee paarden en een looper voor de dame, maar zijn koning is open en kwetsbaar en wit heeft veel meer ruimte voor haar torens)

(16) Uit de schaduw van het verlies

Zwart lijkt in zwaar vaarwater te zitten, wit staat vier pionnen voor en ze dreigt La6+ en promotie als ze de toren wegzet. Hoe kan hij de getijden omdraaien?

Zwart is aan zet en geeft mat in 4

1. --- - Tbx**b6**

2. **e3** - Tb**1+**

(Op elke andere zet van wit komt: 2. --- - Le3+, 3. Kh1 - Tf1# en ze gaat nog sneller mat. Nu heeft ze nog Tc1 en Tf2 als zwart met schaak de pion e3 neemt)

3. **Tc1** - Lxe**3+**

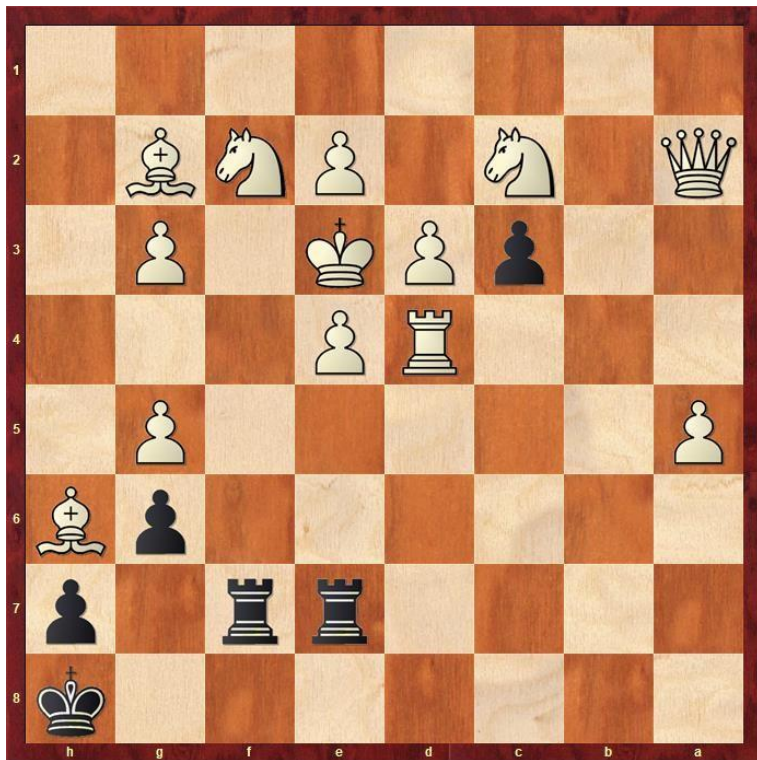
(De witte toren wordt van de tweede rij en weg van f2 getrokken getrokken)

4. **Kh1** - Th**6#**

(17) Oeps

Zwart staat heel veel achter in materiaal, alles lijkt verloren. Toch geeft hij het nog niet op. Kunt u zien waarom?

Zwart is aan zet en houdt remise

Het kenmerk hier zit hem er in dat wit steeds niet de toren kan nemen, want dan staat zwart pat door de witte dame en de witte zwartveldige looper. Wit wordt daarom gedwongen elke keer met haar koning te zetten. Dit is het zogenaamde “dolle toren” thema.

1. --- - Tf3+
2. Kxf3 - Tf7+ (Als Lxf3 of xf3 speelt zwart Txe4+. Wit moet nu de toren wel nemen, en dan is het pat)
3. Kg4 - Tf4+ (Als de koning teruggaat naar e3 komt weer Tf3+ met pat en als wit met de dame neemt is het dat ook)
4. Kh3 - Th4+ (Nemen is pat, de koning moet weer weg)
5. Kxh4/xh4 (Nemen is onvermijdbaar en het is pat)

(18) Wat een verschil een zet maakt

Zwart heeft c5 gepeeld om de toren weg te jagen en daarna de loper op te sluiten. Dit had hij beter niet kunnen doen, wit grijpt meteen haar kans. Zwart ziet zijn fout en geeft het op, waarom doet hij dat?

Wit is aan zet en geeft mat in 6

1. **Df3** -. ---

(Er dreigt 2. Da8+ - Kc7 3. Db7#, zwart kan alleen nog maar tijdrekken door de d lijn af te schermen zodat de koning er heen kan. De lopers worden echter zinloos geofferd, een dans die zwart zichzelf beter bespaart)

1. --- - Ld5?

2. **Dxd5** - Ld6

3. **Da8+** - Kc7

4. **Db7+** - Kd8

5. **Txd6+** - Dd7

6. **Txd7#**

Met alle ander opties van zwart is het mat in twee. Na Da8+ en Db7+ is het in elke variant mat, tenzij zwart mat in 1 toestaat.

(19) Blijf kalm en modder door

Er gebeurt veel op het bord. Zwart heeft een sterke aanval op de koning van wit en dreigt mat in één, ze laat zich echter niet intimideren en dwingt een gewonnen stelling af.

Wit is aan zet en dwingt een gewonnen stelling af

-
1. **Pxc6+ - xc6** (Na Kc7 komt 2. Da5+ - b6, 3. Dxb6+ en het is snel over voor zwart, als Ka8 is Pb6 mat)
 2. **Db4+ - Lb7**
 3. **Th2! -** (Een stukoffer, alleen maar bedoelt om het veld f2 te openen voor de koning en h1 te blokkeren zodat zwart niet de tijd heeft om mat te geven. Als zwart de toren neemt volgt Lxc6. Wits aanval is veel sterker dan zwarts. In alle varianten komt wit met al haar stukken binnen, mede door de penning op de loper).
 3. **Th2 - Txxh2**
 4. **Lxc6 - Th1+**
 5. **Kf2** (Zwart kan nog tijdrekken met een serie schaakjes, maar deze raken uiteindelijk op. De koning vlucht naar d2 voor veiligheid)
 3. **Th2 - g4**
 4. **Txxh5 - Dxxh5**
 5. **Lxc6** (Zonder matdreiging heeft zwart geen tegenwicht voor de aanval)
 3. **Th2 - Tc8**
 4. **Pa5 - Tc7**
 5. **Pxc6+ - Kc8** (Proberen de zevende rij extra te beschermen helpt zwart ook al niet, wit heeft de tijd om het paard bij de aanval te krijgen)
 6. **Lf5+** (Mat in 3 bijvoorbeeld:
 1. --- - e6
 2. Lxe6+ - Td7
 3. Tb1 – Txxh2
 4. Dxb7#)

(20) Daarom mag u een dame niet wegstoppen

Alle stukken van wit staan actief, waar die van zwart vast zitten achter zijn pionnenmeerderheid. Wit maakt snel gebruik van het feit dat ze daardoor effectief twee stukken voor staat.

Wit is aan zet en geeft mat in 3

-
1. **Dxe8+ - Lxe8** (Een offer dat is gerechtvaardigd omdat de dame van zwart niet aan het spel mee kan doen)
 2. **Txe8+ - Kc7**
 3. **Lf4#** (De d pion is gepend en de a toren geblokkeerd door de zwarte pion, met de dame buiten het spel hoefde wit alleen maar voor de stukken te gaan die de koning konden beschermen)

(21) Minder is meer

Wit staat ver voor in materiaal, maar zwart draait de tafel snel om en neemt de voorsprong.

Zwart is aan zet en krijgt een gewonnen stelling

-
1. **Lc6+ - Te4** (De enige manier om schaak op te heffen is het kwaliteit te ruilen)
 2. **Lxe4+ - Txe4**
 3. **Pxf2+ - Kg1** (Weer moet wit de kwaliteit opgeven om uit het schaak te komen)
 4. **Pxe4 - xf4**
 5. **Pxf6**

(22) Ongelijke loper is extra loper

Zwart lijkt goed te staan, hij staat twee pionnen voor en zijn pionnen staan op witte velden waar ze niet door de zwartveldige loper van wit kunnen worden aangevallen. Toch geeft hij het op na de zet van wit, zwart ziet dat hij geen verdediging heeft tegen haar aanval.

Wit is aan zet en geeft mat in 5

-
- 1. Lh6 - Dc7+** (Zwart moet mat op g7 en f8 dekken, als hij Df7 speelt is er mat op d8, De7 wordt gevolgd door De7 en daarna Df8#. Hij moet drie zwarte velden afdekken met alleen zijn dame. Schaak geven is het enige dat nog tijdrekt)
 - 2. f4 - Dxf4+** (Een zinloos dame-offer om het nog verder uit te stellen, dit geeft aan hoe zwak zwart op de zwarte velden is)
 - 3. Lxf4** (Zwart kan Le5 niet meer tegenhouden welke zet hij ook doet)

De andere dame-offers als Dd6+ of De7 gaan nog sneller mat, want dan hoeft de looper niet eerst naar e5. De enige variant die nog over is, is dame f7.

- 1. Lh6 - Df7**
- 2. Dd8+ - Df8**
- 3. Dxf8#** (Ook hier gaat zwart nog sneller mat)

(23) Een ongedekt stuk is een slechte verdediger

Wit heeft net pion d6 gespeeld met het idee om nog meer materiaal te winnen. Dit bleek echter een blunder, zwart wint de partij.

Zwart is aan zet en wint

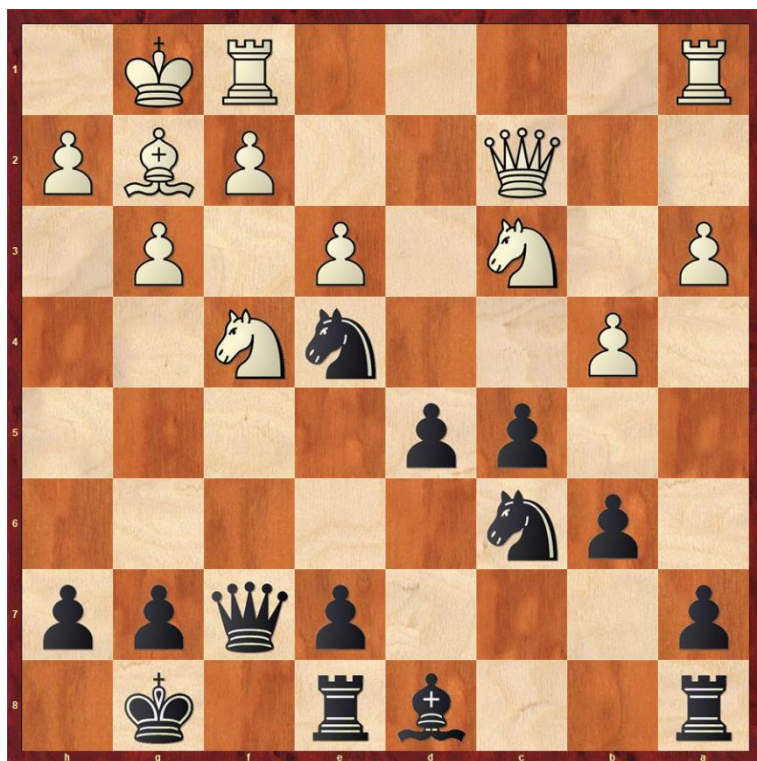
-
1. **d6?? - Lf1+**
 2. **Kh1/g1 - Lh3+**
 3. **Ld1 - Txd1+**
 4. **Te1 - Txe1#**

Geen van de stukken van wit kunnen de onderste lijn afdekken zonder genomen te worden, na Lf1+ moet ze het opgeven.

(24) Pas op, je toren staat in!

Zwart heeft een heel sterk centrum, maar de aanval van wit blijkt sterker. Ze gaat hard voor haar doel en dwingt materiaalwinst af door goed te kijken naar alle rijen, lijnen en diagonalen.

Wit is aan zet en wint een kwaliteit

-
1. **Pxe4 – xe4?** (Zwart kan het beste niet terugnemen verliest het paard)
 2. **Lxe4**
(Nu komt zwart nog verder in de problemen, hij dreigt de toren op a8 te verliezen of zelfs de dame)

Als de toren het paard dekt:

2. **Lxe4 - Tc8**
3. **Lxh7+ - Kf8**
Pg6+ (Zwart moet de dame voor het paard ruilen om schaak op te heffen)
3. **Lxh7+ - Kh8**
4. **Lg6** (De dame moet aan de kant en wit zou eenvoudig de toren kunnen nemen, maar ideeën als Df5 of Dd1 zijn zelfs nog beter. De zwarte koning is niet meer verdedigt)

Zwart kan nog het beste niet terug nemen na 1. Pxe4. Na:

1. **Pxe4 – Lc7**
2. **Pd6 – Lxd6**
3. **Lxd5 - e6** (Zwart moet wel, de dame is gepend)
4. **Lxc6** (Beide torens staan in, wit wint een kwaliteit en staat een toren voor)

NB Merk op dat in de beginstelling de loper op d8 niet van f8 afkomstig kan zijn, en moet daarom ontstaan zijn door een minorpromotie. Is dit dan wel een geldige stelling, d.w.z. bereikbaar vanuit de beginstelling, met geldige zetten? Ja, constructief kan het in ieder geval in 21 zetten. Hoofddidee is pion f7-f6xLe5xd4xc3-c2-c1L-Lb2-Le5-Lc7-Ld8.

(25) Vecht tegen de vijandelijke koning waar hij is

Zwart speelt Tf2 met als plan matdreiging of dame winst. Alle stukken van zwart staan klaar om aan te vallen en wit lijkt misschien verloren. Toch heeft ze nog een mooi stukje dame-paard-aritmetica waarmee ze de partij wint.

Wit is aan zet en geeft mat in 4

-
1. **Da6+ - Kc7**
 2. **Pc4+ - d6/Pe5/Tf4/Dd6/Df4**
 3. **Dxa7+ - Kc8**

(Kb8 gaat sneller mat)

(Het maakt niet uit hoe zwart het loperschaak opheft, hij kan niet ontkomen aan de dame en het paard)

4. **Pxb4#**

Als zwart naar b8 was gegaan wint wit met een dubbelschaak.

1. **Da6+ - Kb8**
2. **Pxc6+ - Ka8**
3. **Dxa7#**

Zwart kan ook nog op de tweede zet schaak opheffen met Dc6, maar Lx6# wint direct.

(26) Vecht tegen de vijandelijke koning waar hij is II

Zwart heeft de toren van wit geslagen. Ze staat nu achter in materiaal en dreigt mat te gaan. Toch heeft ze nog een mooi stukje looper-paard-aritmetica waarmee ze de partij wint.

Wit is aan zet en geeft mat

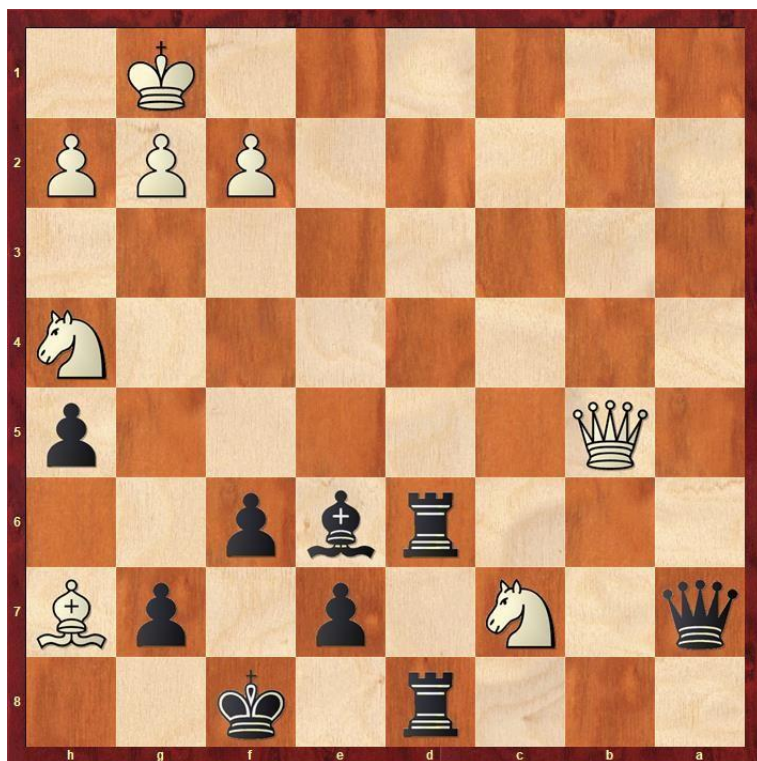
De stukken van zwart staan allemaal aan de verkeerde kant van het bord om de koning te beschermen. De torens hebben wel de laatste rij maar met een dameoffer voorkomt wit dat zwart die kan gebruiken.

1. **Dxb7+ - Kxb7** (Met de koning op de zevende rij heeft wit helemaal vrij spel om achter de koning aan te gaan)
2. **Le4+ - Kb8**
3. **Pa6#**

(27) Is a8 een slecht veld voor het paard? I

De hoeken zijn meestal de slechtste plaatsen om een paard heen te zetten, want daar zijn ze het meest beperkt. Zoals altijd in het schaken echter is de context van de stelling alles bepalend.

Wit is aan zet en houdt remise

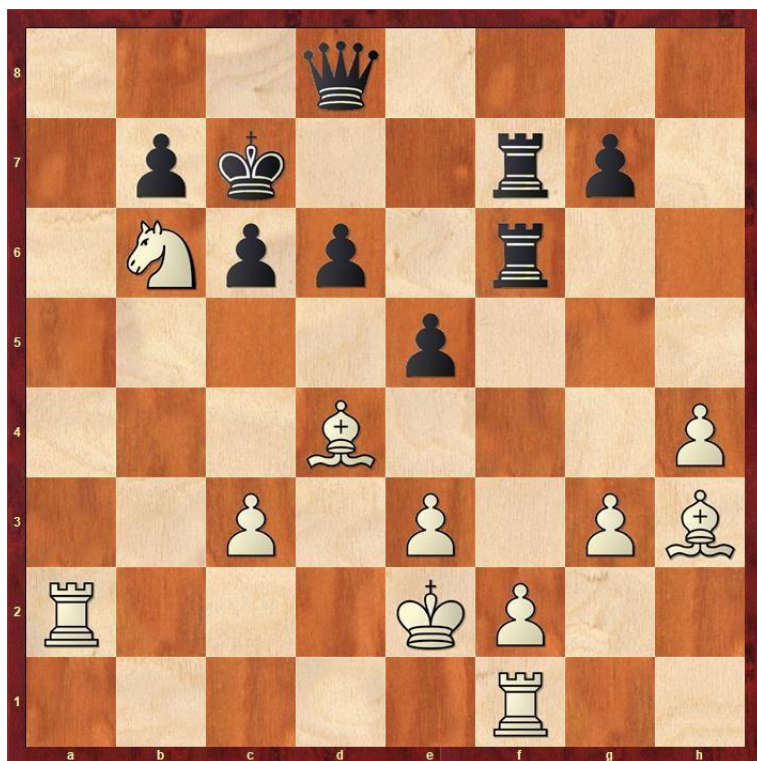
Het paard naar a8 is de sleutel, het brengt de zwarte toren naar de verkeerde kant van zijn koning wat de onderste rij vrij maakt voor de dame.

1. **Pg6+ - Kf7**
2. **Ph8+ - Txa8** (Anders is het hier al herhalen van zetten)
3. **Dxh5+ - g6**
4. **Dxg6+ - Kf8**
5. **De8+ - Kg7**
6. **Dg6+** (Wit maakt remise door herhaling van zetten. 5. Dh6+ bereikt hetzelfde)

(28) Is a8 een slecht veld voor het paard? II

Wit heeft drie stukken voor de dame, maar zwart heeft e4 gespeelt met het idee dat de loper nu is opgesloten. Dit bleek echter een blunder, want wit gaat snel materiaal voor staan.

Wit is aan zet en wint materiaal

-
1. **Pa8+ - Dxa8** (Waarom zwart wel met de dame moet nemen zien we zo)
 2. **Txa8 - xd4**
 3. **Tc8+ - Kb6**
 4. **cx d4** (En wit staat een stuk voor)

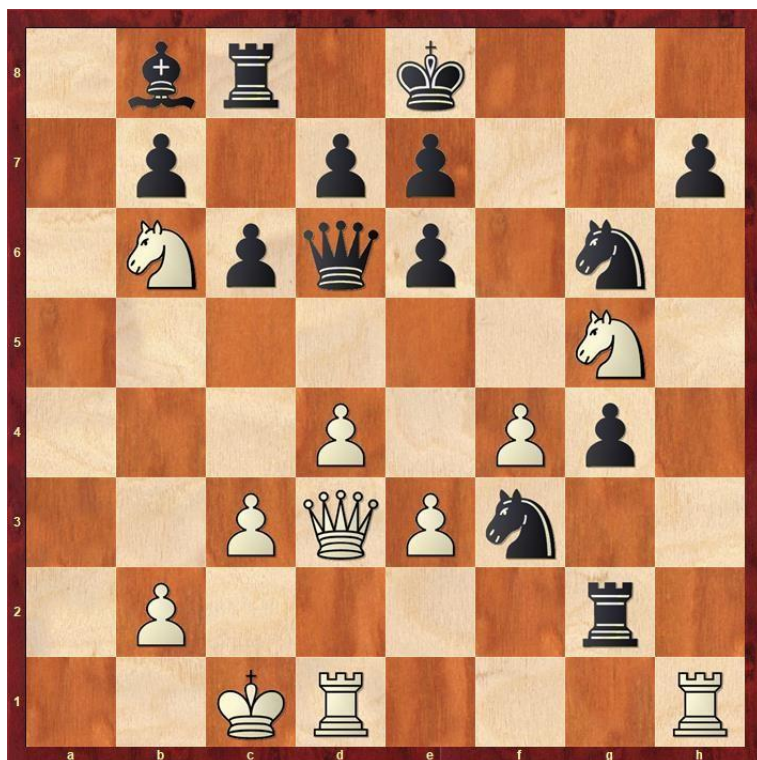
Echter, waarom zou wit met de dame nemen? Kb8 is immers ook nog mogelijk.

1. **Pa8+ - Kb8**
2. **La7+ - Kxa8** (Zwart moet wel in de aftrek lopen, hij kan niet anders schaak opheffen)
3. **Lb6+ - Kb8**
4. **Lxd8** (En wit staat nu twee stukken voor)

(29) Is a8 een slecht veld voor het paard? III

Zwart staat veel voor in materiaal, maar zijn stukken zijn slecht gecoördineerd. Wit grijpt haar kans en maakt gebruik van het feit dat een koning in het midden zwak is.

Wit is aan zet en geeft mat in 3

-
1. **Dxg6+ - Kd8** (xg6 kan niet vanwege Th8#)
 2. **Pf7+ - Kc7** (Als de koning teruggaat wordt het ook mat)
 3. **Pa8#**

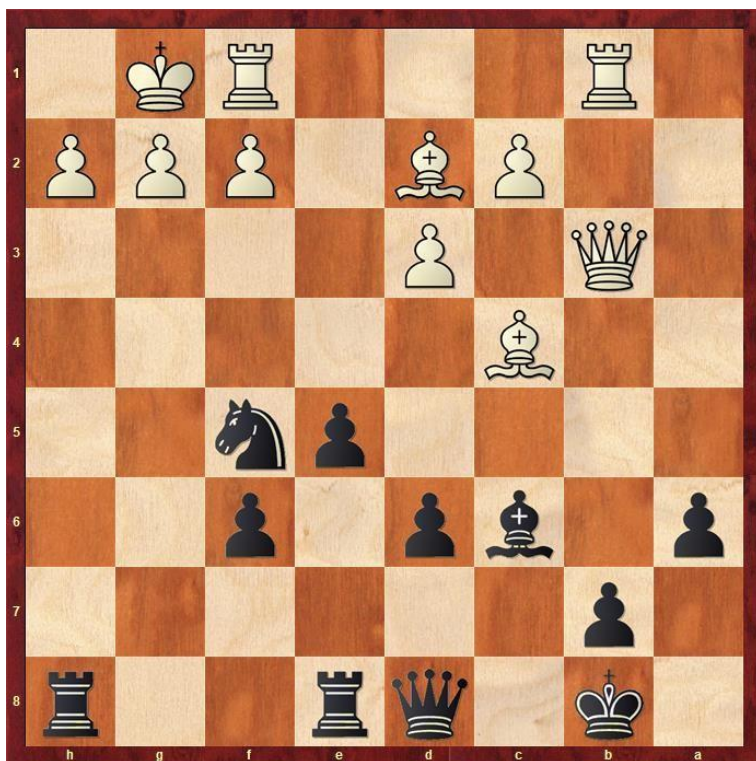
1. **Dxg6+ - Kd8**
2. **Pf7+ Ke8**
3. **Dg8#**

Wit zag drie zwakke punten in de stelling van zwart. Hij heeft niet gerokeerd, de loper heeft zich teruggetrokken op b8 en de toren staat opgesloten. Met het paard dat naar a8 kan heeft de koning geen vlucht pad. Zwart mag dan wel materiaalwinst gehaald hebben, maar hij had er beter aan gedaan te ontwikkelen.

(30) Goed denken vereist vooruitdenken I

Zwart vindt een zet waarmee hij de partij wint, ook met de beste verdediging zal wit het op moeten geven. Hiervoor echter moet hij wel veel zetten vooruit kunnen zien en onthouden waarover het gaat bij schaken.

Zwart is aan zet en wint materiaal

1. --- - Pd4

Het punt is dat wit de tijd niet heeft om de dame te redden, na bijvoorbeeld:

2. Da2 - Pe2+

3. Kh1 - Txb2+

4. Kxb2 - Th8+

5. Lh6 - Txb6# (Lh6 is de enige manier om mat te voorkomen, het paard valt g3 aan. Wit moet een vluchtveld voor de koning maken met h3 of f3)

1. --- - Pd4

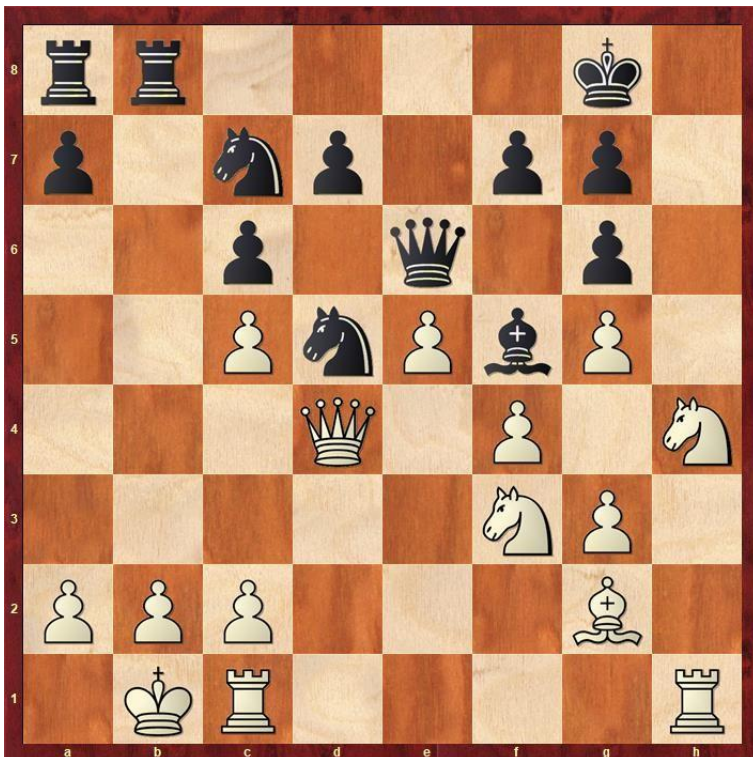
2. f3/h3 - Pxb3

3. Txb3 -

(31) Goed denken vereist vooruitdenken II

Zwart staat drie pionnen achter en zijn koningsstelling is zwak door de dubbelpion. Toch heeft zwart een sterke aanval op de damesvleugel en gebruikt die om wit naar een verloren positie te dwingen.

Zwart is aan zet en wint materiaal

1. --- - **Pb5**

(Zwart heeft nu twee venijnige zetten. Hij dreigt de dame te slaan maar ook Pdc3+)

2. --- - **Pxd4 of Pdc3+**

(De dame dreigt mat te geven naar Pdc3+:)

3. **xc3 - Pxc3++**

(Dubbelschaak)

4. **Ka1 - Dxa2#**

Als wit tegen het mat verdedigt neemt zwart de dame.

1. --- - **Pb5**

2. **b3 - Pxd4**

3. **Pxd4 - Pc3+**

4. **Kb2 - Dc4 of Ka1 - De7**

Hetzelfde zien we als wit 2. Ka1 speelt. Pdc3 dreigt mat, als wit tegen het mat verdedigt Pxd4.

(32) Goed denken is vooruitdenken III

Wit staat een kwaliteit achter en bovendien heeft ze een geïsoleerde dubbelpion. Toch heeft ze nog een winnende zet achter de hand en zwart zal het snel moeten opgeven.

Wit is aan zet en wint materiaal

1. **Lh3+ - Kb8**

(Als Dd7 komt Lxd7)

2. **Pc6+ - Ka8**

(Want als xc6 komt 4. Tb1+ - Ka8, Da6 en zwart gaat mat)

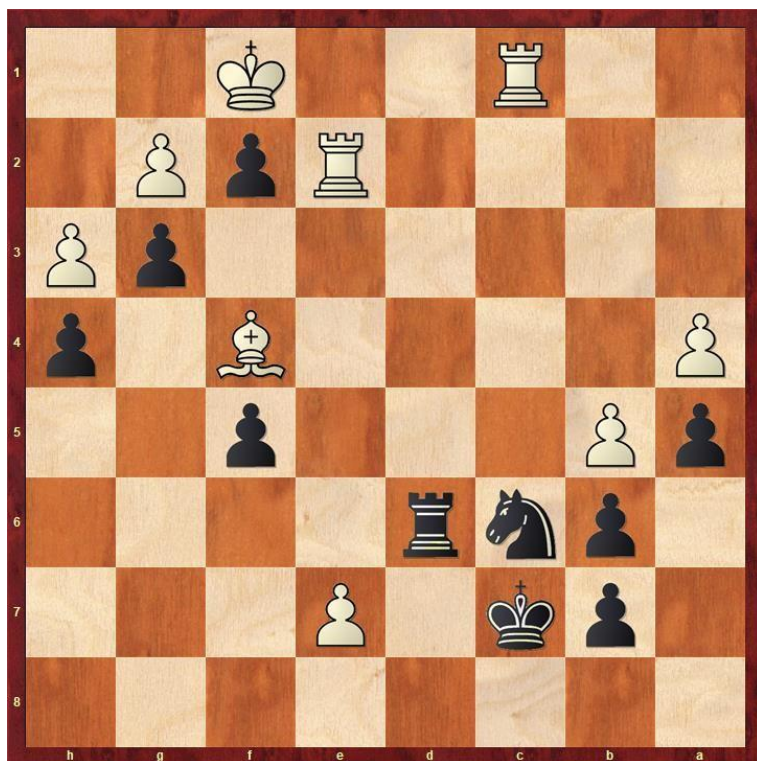
3. **Ta1 - Db8**

(als xc6 dan Ld7!, zwart moet de dame opgeven)

(33) Minorpromotie I

Wit staat materiaal voor en haar stukken staan veel beter. Ze hebben allebei vergevorderde vrijpionnen, maar het paard van zwart staat in. Wit zou simpel weg het paard kunnen nemen, maar ze heeft veel beter dan voor de knikkers gaan.

Wit aan zet

-
1. **e8T - Kd7** (Zwart kan niet anders, alles staat gepend of geblokkeerd)
 2. **xc6+ - Kc7 / Txc6**
 3. **T2e7#**

Alle stukken van wit zijn gepend op de koning en geen van de pionnen kan zetten. Na de promotie kan zwart alleen met de koning zetten. Wit moet echter wel oppassen met de promotie:

1. **e8D??** (Nu staat het pat, wit moet per se in een toren promoveren om de koning nog een veld te geven om heen te gaan)

(34) Wie valt wat aan?

Wit staat een kwaliteit achter, toch is het zwart die de remise af gaat dwingen om mat te voorkomen. Wat is de aanval van wit die hem hiertoe dwingt?

Wit is aan zet, maar zwart houdt remise

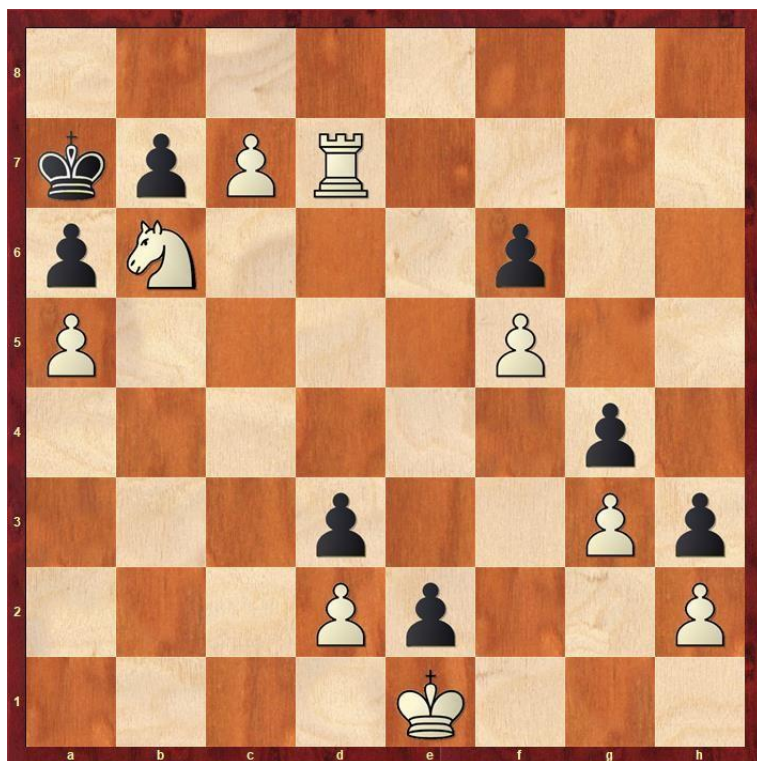

-
1. **Lxh7+ - Kxh7** (Wit moet wel achter de koning aan gaan anders staat ze gewoon een toren achter zonder compensatie)
 2. **Dh5+ - Kg8**
 3. **Pe4 - Pxa3+** (De pion d5 kan niet nemen want ze is gepend op de dame en wit dreigt Pf6+ - xf6, Dg4+ - Kh8, Th1#, Pc3+ laat Pxc3 toe en wit zal genoeg verdediging hebben)
 4. **Ka1 - Pxc2+**
 5. **Kb1 - Pa3+**
 6. **Ka1 - Pc2+** (Eeuwig schaak, zwart moet wel want de mataanval van wit is niet te verdedigen. Wit heeft ook geen keuze, 3. --- - Pxa3+; 4.Ka2 - Dc4+ en wit verliest het paard. Ze staat dan een toren en loper achter zonder compensatie; na 4. bxa3, Db6+ gaat het paard ook verloren en blijft wit een toren achter.)

(35) Minorpromotie II

Zwarts offer heeft niet gewerkt, de pionnen zijn geblokkeerd en wit kan eenvoudig gaan winnen, maar wat is haar beste zet.

Wit is aan zet, wat is de beste zet

1. c8L - Kb8

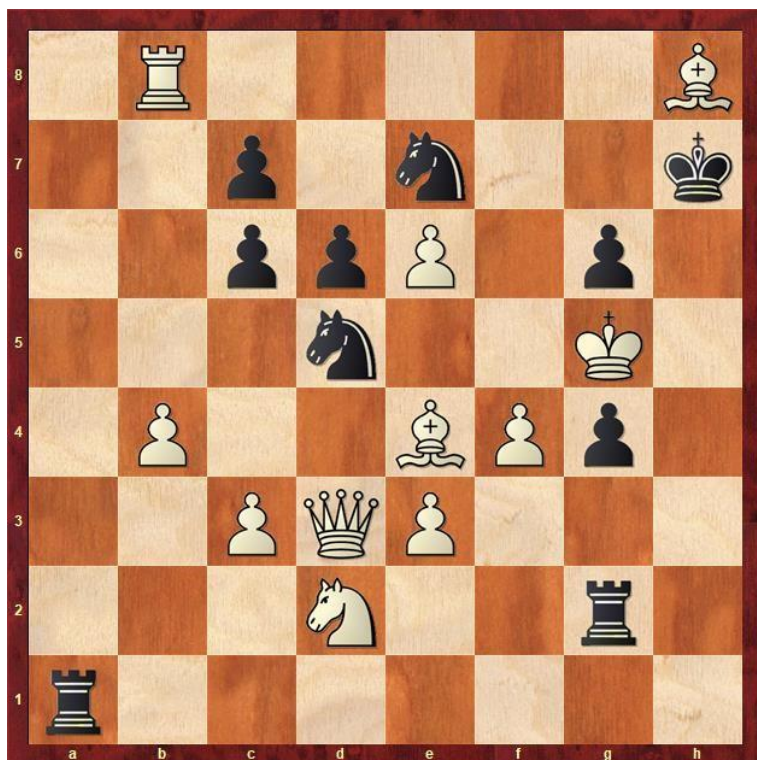
2. Txb7#

Alle andere opties, zoals Pa8 of Pd5 om in een dame te kunnen promoveren zijn mat in drie op het best. Zetten als Kf2 leidt tot pat, want zwart speelt e1D+ en elke torenzet is pat.

(36) Creatief denken I

Wit staat ver voor in materiaal, maar ze heeft met haar laatste zet een blunder gemaakt (pion naar f4). Een blunder waardoor zwart ineens mat gaat geven. Wat was die blunder en wat is de winnende zet voor zwart?

Zwart is aan zet en wint

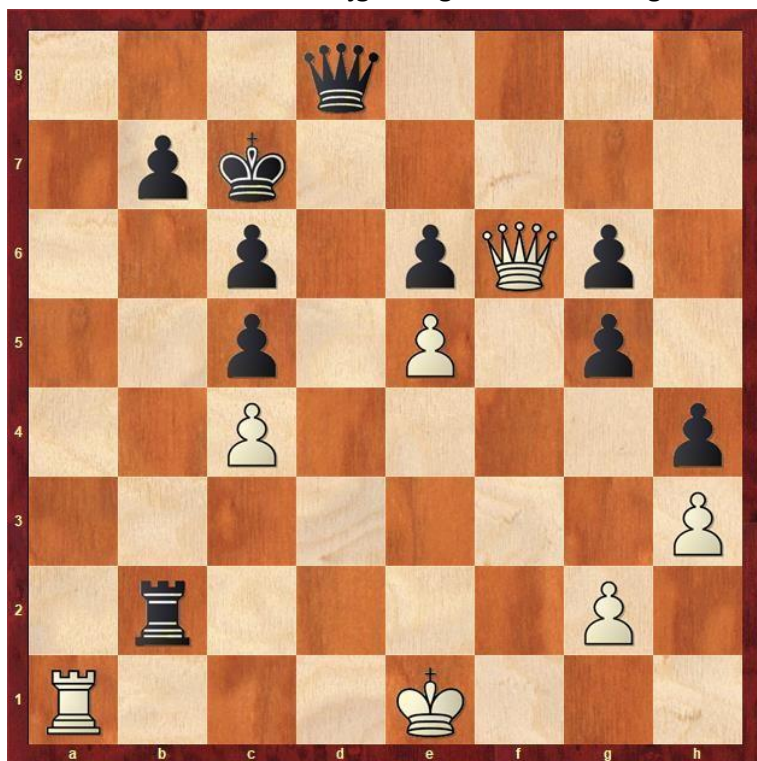
-
1. **gxf3ep+ - Kh4**
 2. **Th1#**

Een eenvoudige mat, maar alleen als je er op komt dat zwart gewonnen staat als hij en passant zou kunnen nemen. Een meer creatieve oplossing dan een die veel rekenwerk vereist.

(37) Creatief denken II

Dit keer is het zwart die voorstaat, maar niet aan alle regels in het schaakspel heeft gedacht. Tdxb2 met pionwinst en de dreiging van Dd2+ is een blunder die hem de partij gaat kosten. Wit kan er haar voordeel mee halen als ze alle schaakopties overweegt.

Wit is aan zet en krijgt een gewonnen stelling

-
1. **Dxd8+ - Kxd8**
 2. **0-0-0+ - Td2 of de koning zet**

Wit wint de toren en de pionnen van zwart zijn niet genoeg om tegen haar toren op te nemen, wat overblijft is een vrij eenvoudige winst.

(38) Creatief denken III, denk aan beide zijden

Als wit aan zet is wint wit en als zwart aan zet is wint zwart, maar alleen als beide spelers aan alle regels van het schaken denken.

Wit aan zet

Wit aan zet:

1. **0-0-0+- Ld5** (Zwart kan nergens heen, de looper valt met Pxd5, de dame staat in en moet de c pion blijven dekken anders is het mat maar als ze naar f7 gaat volgt Pxb4+ en wordt het ook mat)

Zwart aan zet:

1. **--- - xf3+ep** (Zwart neemt de pion met schaak en nu is het wit die aan alle kanten overdonderd wordt. Ze moet met de koning naar d lijn waarna het paard valt en zwart aan alle kanten binnenkomt)

(39) Naar de koning toe

Wit staat twee pionnen achter, maar zwart heeft een zwakte waar ze gebruik van kan maken. Door aanvallend te spelen weet ze een gewonnen stelling te krijgen.

Wit is aan zet en wint door met mat te dreigen

-
1. **Lxg7+ - Kg8** (Zwart kan niet terugnemen, als hij dat doet volgt 2. Dh6+ - Kg8/h8 3. Pf6 en wit gaat mat geven op h7)
 2. **Dh6 - f6** (Zwart moet ruimte maken voor de koning om mat te voorkomen)
 3. **Pxf6+ - Kf7**
 4. **Dxh7** (Wit staat een paard voor, wat volgt is een makkelijke winst met de koning van zwart zo zwak)

(40) Losgeslagen dame

Wit staat gewonnen, door agressief te spelen en te offeren weet wit de meester van het bord te worden.

Wit is aan zet en wint veel materiaal

-
1. **Txa8 – Pxb8** (De toren is de beste zet voor zwart)
 2. **Txb8 – Kxb8**
 3. **d7** (De pion gaat promoveren en de zwarte koning kan hier niet meer bij komen)

(41) Een aangevallen stuk is een aanvallend stuk

Wit lijkt in de problemen te zitten. Haar dame is aangevallen en gepend op een matveld, bovendien zijn zowel haar toren als loper ingesloten. Toch, in vier zetten heeft ze een gewonnen stelling.

Wit is aan zet, en wint materiaal

1. **Dxc8+ - Kxc8**

2. **Ld7+ - Kb8** (Als Kd8 neemt wit het paard met Schaak)

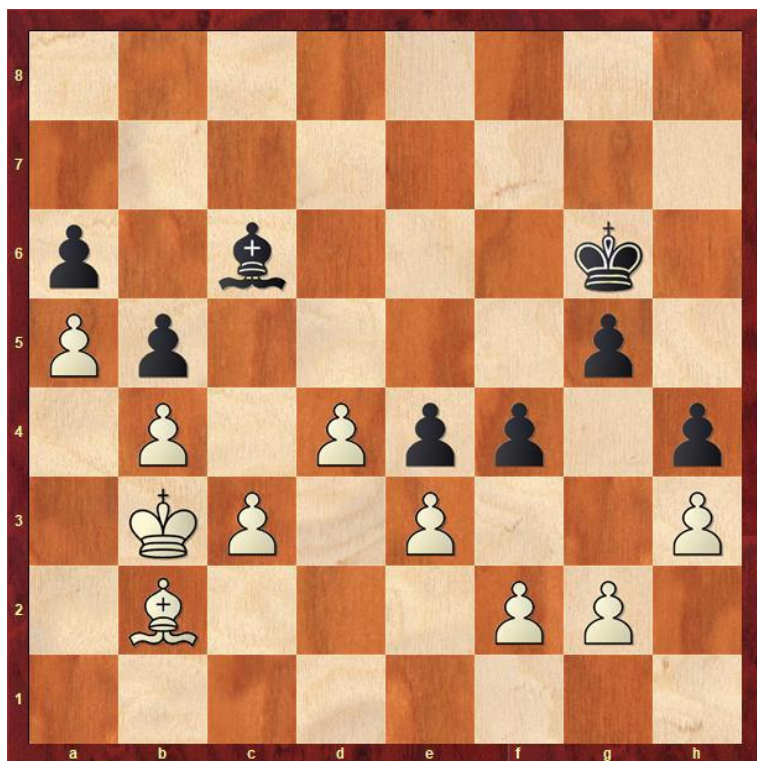
3. **Lxe6 - Dxb6** (Td8 dreigde, zwart heeft geen tijd om de toren te redden)

4. **Lxg4** (Wit staat twee torens en een looper tegen een dame voor. Ze zal nog wat moeite moeten doen om haar stukken goed te plaatsen, maar de overmacht zal te groot blijken voor zwart)

(42) Een is genoeg II

Wit staat twee pionnen voor en heeft een gedekte vrijpion. Toch is het zwart die met de winst wegloopt.

Zwart is aan zet en promoveert

-
1. --- - g4 (Een niet eenvoudig te vinden doorbraak. Wit kan tijd rekken met c4, maar na f3 zal wit de pion moeten nemen, anders volgt xg2 – xh3 en de pion promoveert)
 2. xg4 - f3 (f3 met hetzelfde resultaat, xg2 – h3)
 3. xf3 -h3 (Een eenvoudige winst, de promotie kan niet gestopt worden)

 2. xf4 - e3
 3. xe3 - Lxg2 (Wit kan tijdrekken met f5+, maar kan niet beide pionnen van promotie houden)

 2. c5 - f3
 3. 3. xf3 - g3 (Of wit neemt of niet, de pion promoveert)

 2. Lc1 – f3
 3. g3 – xg3 (De loper kan niet op tijd bij de pionnen komen en wat wit ook doet er promoveert altijd een. De koning red het evenmin)

Met g4 gevolgt door f3 of e3 als xf4 breken de zwarte pionnen door, de zwarte loper staat op de juiste plek, zijn koning is waar de actie plaatsvind en wit heeft zichzelf opgesloten.

(43) De koningen zijn niet veilig

Wit staat twee pionnen achter en haar koning lijkt niet veilig te zijn. Toch is het wit die het voordeel in materiaal gaat krijgen.

Wit is aan zet en wint een toren

1. g5 - xb3

(Zwart kan het paard niet wegzetten. Als hij bijvoorbeeld Pd7 speelt volgt 2.Txh7 - Kxh7 3.Dh5+ Kg8 4.Th1 4. f6/5 5.g6 en zwart kan mat niet meer voorkomen)

2. xf6 - Ta1+

(Dezelfde matcombinatie van wit dreigt, maar nu heeft zwart zelf een matdreiging, Kxa1 - Da6+. De witte koning kan niet weglopen. Da2+ en Dc2# dreigt. Wit heeft echter nog een verrassende verdediging)

3. Kxa1 - Da6+

4. La5 - Dxa5+

(De witte dame verdedigt het veld a2 nu)

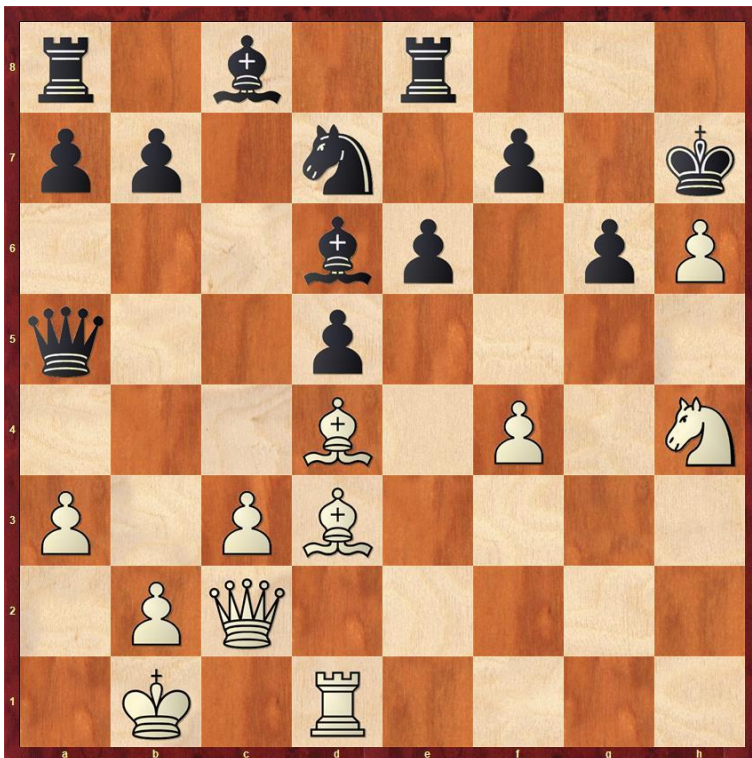
5. Kb1

(Beide spelers zijn er in geslaagd hun koningen te beschermen, maar wit staat een kwaliteit voor)

(44) Val de vijand aan waar zijn stukken niet zijn I

Wit staat een toren en een pion achter, maar geen van de stukken van zwart beschermen de koning. Ze maakt hier gebruik van door met een schijnoffer doorbraak op de koning en een dame-offer, om mat te gaan geven in een serie van fraaie aritmetica.

Wit is aan zet en geeft mat in 9

-
1. **Lxg6+ - Kg8** (xg6? Mat in 1)
 2. **Df5! - xf5** (Nemen is het beste voor zwart, maar hij wint er maar één zet mee ten opzichte van f6)
 3. **h7+ - Kf8**
 4. **Pxf5 - xLg5** (Het paard neemt het veld e7 weg als vluchtveld voor de koning, wat de dame niet had gedaan)
 5. **h8D+ - Kf7** (Vanaf hier is het een kwestie van zorgvuldig uitspelen. De clou zit in het dame-offer voor het snelste mat)
 6. **Dh7+ - Ke6**
 7. **Dxg6+ - Pf6**
 8. **Dxf6+ - Kd7**
 9. **Dxd6#**

(45) Val de vijand aan waar zijn stukken niet zijn II

Zwart staat een kwaliteit en een pion achter, maar al zijn stukken staan klaar om de witte koning aan te vallen. Het enige wat nodig is, is door de pionnen heen te breken.

Zwart is aan zet en geeft mat in 4

Na Lxg3 heeft wit twee opties, ze gaat in beide in drie zetten mat (of sneller als ze het toestaat).

1. --- - Lxg3 (hxg3? Dh5 is mat in twee)
2. fxg3 - Dxe3+
3. Kf1 - De2+
4. Kg1 - Dg2#

1. --- - Lxg3
2. fxg3 - Dxe3+
3. Kh1 - Df2
4. Db2 - Th2#

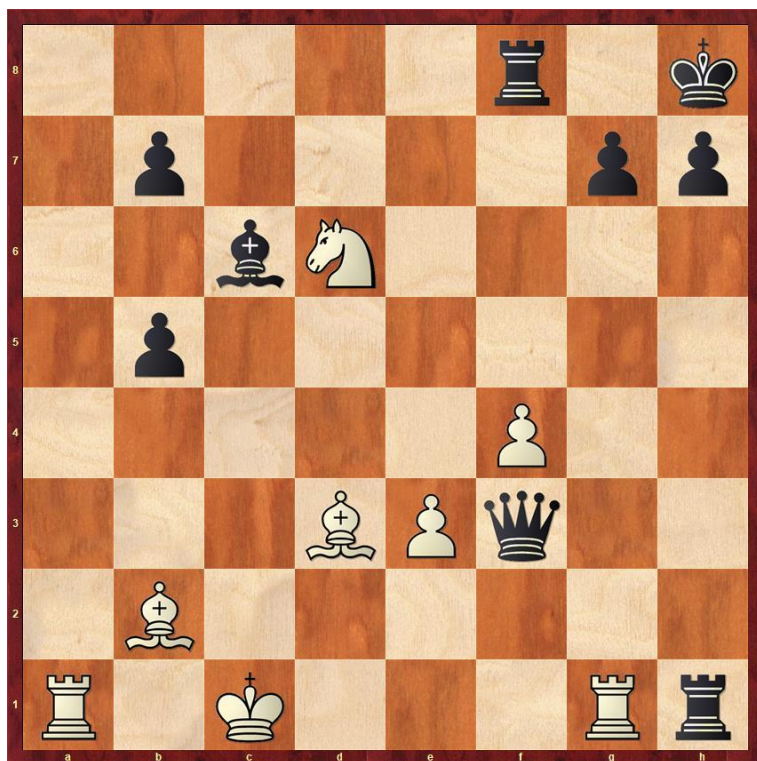
1. Lxg3 - Kf1
2. Lxf2 - Kxf2
3. Dg2+ - Ke1
4. De2#

Geen van de witte stukken is in staat de koning te beschermen. Zwart wint doordat al zijn belangrijke stukken actief zijn.

(46) Paarden zijn harde werkers I

Wit staat achter in kwaliteit, bovendien dreigen de zwarte toren en dame een matnet te creëren. Ze komt echter zelf eerst met een aanval op de vijandige koning en wint de partij.

Wit is aan zet en geeft mat in 5

-
1. **Pf7+ - Kg8**
 2. **Ph6+ - Txb6**
 3. **Txb7+ - Kh8**
 4. **Tg6+ - Tf6**
 5. **Lxf6#**

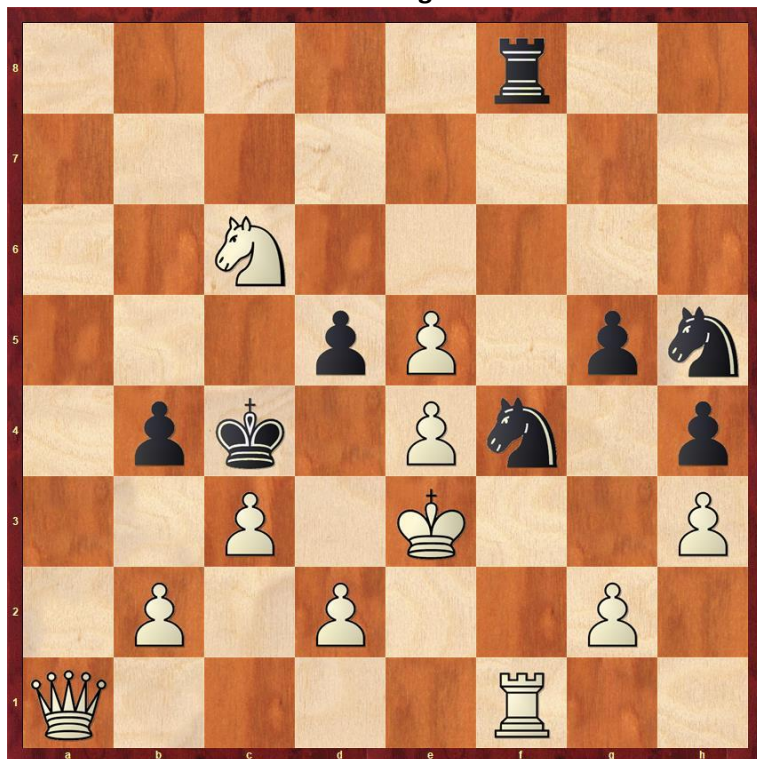
(Txf7? Ta8+ - Tf8 en Txf8#)

De zwarte koning wordt verraden door zijn eigen pionnen. De stukken van wit staan ideaal, het enige wat ze hoeft te doen is de druk hooghouden.

(47) Pion voor de winst I

Zwart staat ver achter in materiaal en wit zal makkelijk naar mat gaan via Da6+, maar het is zwart die aan zet is. Door een sterke aanval zal het doek voor wit snel vallen.

Zwart is aan zet en geeft mat in 4

1. --- - P $\times$ g2+

(De f lijn komt open en de zwarte toren pakt de andere velden van de witte koning af)

2. Ke2 – Pg3+

3. Kd1 – Txf1+

4. Kc2 – b3#

(De koning staat opgesloten door zijn eigen pionnen, zijn kasteel wordt zijn gevangenis)

(48) Blijf van mijn dame af

Wit staat voor in materiaal en heeft een verre gedekte vrijpion. Toch wint zwart omdat haar koning zwak is.

Zwart is aan zet en wint een stuk

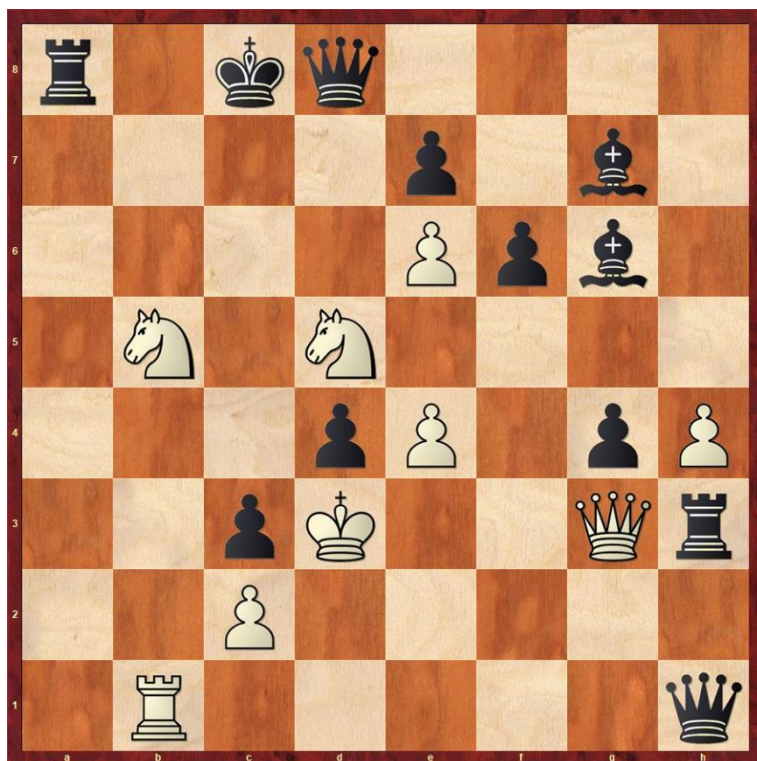
1. --- - Dxh2

(Als wit P_xh₂ zet volgt zwart met de volgende mat zet Pe₂#. Zwart staat in materiaal voor (een dame tegen een toren en twee pionnen). Daarnaast kunnen de pionnen van wit niet veel uitvoeren en doet het paard van wit niet mee aan het spel. Dit resultaat in een betere stelling voor zwart.)

(49) Paarden over dames

Zwart staat ver voor en de witte dame absoluut gepend, maar wit wint makkelijk. Ze gaat voor de koning en bewijst dat activiteit meer waard is dan de zwaarte van het stuk.

Wit is aan zet en geeft mat in 2

-
1. **Pa7+ - Txa7** (De enige manier om mat op te heffen)
 2. **Tb8#**

(50) Het doel heiligt de middelen

Het was een wilde partij, zwart won pion na pion en de loper van wit viel. Toch is het wit die de partij wint en ze doet dat door nog meer te verliezen.

Wit is aan zet en geeft mat in 3

-
1. Tc8+ - Lxc8
 2. Da8+ - Kxa8
 3. Txc8#

"Niet alle stukken op het bord bewegen op dezelfde manier, maar samen vormen ze een krachtige eenheid. Zo ook onze leden, verschillend in zet, maar verenigd in de passie voor het spel. Op naar nog eens 100 jaar van strategie, vriendschap en schaakplezier!"

Maandag 22 april 2024

DRACHTSTER SCHAAK CLUB